

MELANCHTON

ČASOPIS ZDRUŽENIA EVANJELICKÝCH DUCHOVNÝCH

2 / 2020

ISSN 2644-4283

obsah

- 03 Peter Taját: **Byť príkladom pre ostatných** (homília)
- 05 Ján Bunčák: **Správa predsedu ZED**
- 11 Marek Semko: **Spoločenstvo duchovných Šariško-zemplínskeho seniorátu**
- 14 Ján Grešo: **Keď prídu ťažké chvíle do nášho života** (úryvok z knihy: Žalmy na kazateľnici)
- 17 Nicole Dominique Steiner: **Pozerala som sa smrti do očí** (rozhovor s Cordelia Vitiello)
- 20 Martin Luther: **List Barbore Lisskirchenovej**
- 22 Martin Šefranko: **Duchovní by mali členov zboru upozorniť, že sčítanie bude možné len elektronicky** (rozhovor so sociológom Miloslavom Bahnom)
- 24 Martin Vargovčák: **Adventná pieseň: "Ó príd', ó príd', Emanuel"**
- 28 Ján Hroboň: **Žime tak, aby sme všade, kde sa stretávame, mohli vytvoriť Boží chrám** (kázeň)
- 32 Martin Riecky: **Z kláštora až k Lutherovi** (rozhovor s Jozefom Mátém)
- 35 **Tipy na čítanie** (tiež na str. 13 a 31)
- 41 Ján Bunčák: **Za Jánom Bakalárom**
- 43 **Modlitby Jána Bakalára**

Impressum

Melanchton – spravodaj Združenia evanjelických duchovných ECAV na Slovensku

Vychádza: nepravidelne pre vnútornú potrebu ZED

Redakčná rada: Libor Bednár, Branislav Kováč, Eva Oslíková, Martin Riecky, Martin Šefranko – zodpovedný redaktor

Adresa redakcie: Martin Šefranko, Legionárska 6, 811 07 Bratislava, e-mail: sefrankom@gmail.com

Grafická úprava: Jan Oslík

ISSN 2644-4283

BYŤ PRÍKLADOM PRE OSTATNÝCH

Mgr. Peter Taját, člen ZED, zborový farár v Liptovskom Jáne

Pavel, väzeň Krista Ježiša, a brat Timoteos milovanému Filemonovi, nášmu spolupracovníkovi, sestre Apfii aj Archipovi, nášmu spolubojovníkovi, a zboru, ktorý je v tvojom dome. Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca, a od Pána Ježiša Krista. Preto, hoci v Kristovi by som ti smelo mohol rozkázať, čo sa ti patrí, pre lásku radšej prosím, ja, Pavel, starec, a teraz ešte aj väzeň pre Krista Ježiša, prosím ťa za svoje dieťa, ktoré som splodil vo väzení, za Onezima. Nechcel by som ti pripomínať, že si mi dlžen aj sám seba.“

(Filemonovi 1 – 3 . 8 – 10 . 19)

Milí kolegovia a kolegyne, bratia a sestry!

Vítam Vás srdečne v Liptovskom Jáne, v tejto nádhernej obci Liptova a na území tohto nášho drahého liptovskojánskeho cirkevného zboru. My sa v cirkevnom zbore práve tešíme opravenému interiéru chrámu. Včera sme mali milú slávnosť posviacky obnoveného kostola, na ktorej sa zúčastnil brat biskup Východného dištriktu a náš brat senior.

K tomuto príhovoru som si vybral bohatého pána Filemona, otroka Onezima a list apoštola Pavla, ktorý rieši vzťah medzi pánom a otrokom, ktorý okradol svojho pána, utiekol, dostal sa až do väzenia a uveril v Pána Ježiša. S obdivom pozeráme na apoštola Pavla. Boh si z neho skutočne urobil vyvolenú nádobu, ktorá veľmi mocne, efektívne privádza ľudí k viere. Vďaka nemu uveril v Neho aj bohatý pán Filemon: „Nechcel by som ti pripomínať, že si mi dlžen aj sám seba.“ Vďaka Pavlovi po stretnutí vo väzení uveril aj Onezimos: „prosím ťa za svoje dieťa, ktoré som splodil vo väzení, za Onezima.“ Ako je to možné?

1. Predovšetkým **tu máme vyvolenú nádobu, ktorá poctivo nesie evanjelium ľuďom. Pavel prináša to, čo aj sám žije.** Bol vo väzení, nie preto, že by vyparatil niečo zlé. Práve naopak, bol tam, pretože verne stál pri Kristovi a kázal slovo Božie vhod-nevhod, ľuďom, ktorí ho radi počúvali, aj tým, ktorí si zapchávali uši. A teda mohol byť **príkladom pre ostatných**. Sám žil to, čo učil Ježiš, a ostatným stačilo, keď videli jeho úprimný príklad, jeho cestu cez všetky prenasledovania. Ako ktosi povedal: „*Poslednou Bibliou, ktorú ešte dnes ľudia čítajú, sú úprimné životy kresťanov.*“ To, ako sa správame, ako sa modlíme, ako reagujeme, aké hodnoty vyznávame, čo hovoríme, čomu venujeme svoj čas, ako si všímame iných atď. Osobné svedectvo je najdôležitejšie.

2. Máme tu **spôsob, akým Pavel pôsobí.** Nie je to uponáhľaný farár-manažér, organizátor, ktorý vybaví denne množstvo telefonátov, mailov, zariadi milión vecí. Je tu Pavel, ktorý disponuje dvomi vecami:

a) Dostatok času – vo väzení ho mal Pavel až-až. To je veľmi potrebné, venovať čas – v rodinách, v cirkevnom zbore.

b) Záujem – Prejavil záujem o bohatého Filemona, vo väzení si zase so záujmom všimol chudobného otroka Onezima. Vieru v Pána Ježiša šírimo preto, lebo máme o človeka záujem, záleží nám na ňom. Nepočítame ľudí na kusy, ale záleží nám na jednotlivcovi. Nerobíme si čiarky, ale ide nám o konkrétneho živého človeka, nádejné Božie dieťa. Ako povedal jeden farár: duša každého veriaceho je ako dištrikt. Tak, ako Boh má záujem o nás. To slovo záujem sa dá samozrejme preložiť aj ako LÁSKA. Musíme sa učiť milovať našich bratov a sestry.

3. Tretia vec: prináša zvest' o Pánovi Ježišovi Kristovi, ktorý nám má čo dať, je bohatý a prospešný pre každého človeka.

a) Mení charaktery ľudí. Filemon, hoci bohatý pán, bol kresťanom, ktorý otvára svoj luxusný príbytok pre cirkevný zbor. Onezimos bol zlodej, ktorý sa však zmenil, nie vďaka rímskemu väzeniu, ale vďaka viere.

b) Mení vzťahy. Vidíme, tu dvoch ľudí, okradnutého a zlodeja. Ľudsky si vieme celkom dobre predstaviť, čo by sa mohlo v ich vzťahu odohrávať. Filemon by si mohol povedať: Keby sa mi tak Onezimos dostal do rúk, veď by som mu ukázal! A Onezimos by si mohol povedať: Teraz nesmiem Filemonovi prísť na oči. Len čím ďalej od neho. Ale všetko sa radikálne mení, keď sa tohto vzťahu ujme Pán Ježiš. On prináša odpustenie. A na to apoštol Pavel upozorňuje Filemona: pozri, koľko tebe Pán odpustil! Máš aj ty odpustiť! A Filemonovi odpustil, veď ho prijal tiež za svoje dieťa. Dlžen si mi sám seba! Onezimos si zrazu tiež uvedomuje, že je mu odpustené. Pán Ježiš mu odpustil. Veď On zomrel za hriešnikov! Odpustil kajúcemu otrovi na kríži, dokonca mu prisľúbil miesto v nebeskom kráľovstve, lebo sa kajal a veril Mu. Tak prečo by neodpustil Onezimovi? A keď mu odpustil, prečo sa má báť Filemonovho hnevu? Nech je tu už akokoľvek, Pán je s ním a ochráni ho, keď sa vráti.

To sú dva základné postoje, ktoré umožňujú odpustenie: na strane toho, ktorý by mal odpustiť: uvedomenie si, že je povinný odpustiť kvôli odpusteniu, ktoré sám dostal. A na strane toho, ktorému by malo byť odpustené: istota, že sám Boh mu odpustil, a tak sa nemusí báť toho, čo mu urobí človek, ak je Boh na jeho strane.

c) Pán Ježiš vplýva na správanie sa v práci. Teda od pôsobenia Ježiša sa odvíja aj niečo ako pracovná etika. Pavel Onezima odporúča Filemonovi ako dobrého pracovníka. Jeho, bývalého otroka, ktorý ho okradol! Čo ho zmenilo? Rímske väzenie? Nie, Pán Ježiš! Pracovnú etiku nemôžu zabezpečiť pracovné príkazy a zákazy a kamery na pracoviskách a šikanovanie zamestnancov. Pracovná etika, to je Ježiš!

d) Spoločenské vzťahy – usporiadanie spoločnosti. Vidíme tu premenu otrokárskeho vzťahu. Nie nasilu, ale zvnútra. Áno, práve kresťanstvo prináša zmenu tohto vzťahu a slobodnú spoločnosť!

To je len ukážka 4 oblastí, do

ktorých má čo priniesť Pán Ježiš a viera v Neho. Vieru v Ježiša Krista nemožno vykázať do súkromnej roviny. Nemožno ju zavrieť za múry kostolov. Úprimná viera v Pána Ježiša Krista nutne mení život človeka, medziludské vzťahy, prácu i fungovanie spoločnosti. Je prospešná pre človeka i pre tento svet. Nemáme sa za čo hanbiť. Práve naopak, s pokorou, ale zároveň sebavedomo smieme prinášať Pána Ježiša tomuto svetu. Amen.

MODLITBA

Drahý Pane Ježiši Kriste, ďakujeme Ti za toto nové ráno, i za to, že i v čase upršanom a chladnom Ty smieš byť naším Slnkom, naším svetlom, našou nádejou a potešením. Ty ožiaruješ temnotu bytia a premieňaš nás. Pomôž nám, aby sme sami boli úprimní a presvedčení vo svojej viere. Rob si z nás Pavlov, pre ktorých žiť je Kristus a umrieť zisk, ktorí všetko pokladajú za smeti, len aby Teba získali. Už nás milovať našich bratov a sestry, kolegov a spolupracovníkov. Veď nás k zodpovednej práci. Otváraj naše ústa k požehnanému svedectvu vhod-nevhod. Ďakujeme Ti aj za toto stretnutie. Pane, požehnaj ho a pomáhaj, nech je ku prospechu Tvojej cirkvi. Pomôž, nech sa deje bezpečne aj v tomto čase pandémie.

Myslíme, drahý Pane, na našich drahých spolubratov v službe, ktorých si si povolal: Jána Klátika, Jána Bakalára a Milana Horínka. Oni už nežijú vierou, ale videním. Už nie iba ako hmľisté obrazy, ale tvárou v tvár.

Ďakujeme Ti za ich službu, za všetky ich svedectvá, za všetko požehnanie, ktoré si skrze nich priniesol svojej cirkvi. Potešuj ich najbližších, dávaj rásť všetkému, čo oni rozsievali, a prebúdzať si nových požehnaných svedkov v Tvojej cirkvi. Amen.

SPRÁVA SPRÁVA PREDSEDU ZED ZA ROK 2019/2020 NA VALNOM ZHROMAŽDENÍ ZED 7.9.2020 V LIPTOVSKOM JÁNE

Mgr. Ján Bunčák, predseda ZED, zborový farár v Trenčíne

„Hospodin mu riekol: Keď budem ja s tebou,
porazíš Midjáncov ako jedného muža.“

(Sudcov 6, 16)

Milé sestry, vážení bratia,
predpokladám, že všetci máme v živej pamäti
naše pocity, keď sme sa v minulosti rozhodovali
pre štúdium teológie a kňazskú službu. Niektorí
mali v tejto veci možno od počiatku celkom jasno,
a na Božie zavolanie: „**Koho pošlem a kto nám
pôjde?**“, bez akéhokoľvek zaváhania spolu
s prorokom Izaiášom odpovedali: „**Tu som ja,
pošli mňa!**“ Sila ich viery bola zrejme podobná tej
Abrahámovej, o ktorom nám autor Listu Židom
vydáva takéto pekné svedectvo: „**Vierou
poslúchol Abrahám, keď ho Boh povolal, aby sa
vystáhoval na miesto, ktoré mal prijať ako
dedičstvo. Vystáhoval sa, a nevedel, kam ide.**“
Iným zasa rozhodovanie sa pre kňazskú službu
mohlo s určitými prestávkami zaberať aj niekoľko
rokov, pretože to pre nich bol pomerne veľký a
ťažký duchovný zápas. V rozhodovaní im totiž
chýbal pocit istoty. Báli sa, že prijímú chybné
rozhodnutie. Určite zvažovali aj rôzne iné
možnosti štúdia, a preto sa pokúšali o rôzne
výhovorky. Trebárs na spôsob proroka Jeremiáša:
„**Ach, Pane, Hospodine, veď neviem hovoriť, lebo
som primladý.**“ Alebo podobne ako Mojžiš: „**Ach,
Pane... mám ťažkopádne ústa a ťažkopádny**

jazyk.“ A taktiež ako Gideon: „**Ach, Pane, čím
mám vyslobodiť Izrael? Hľa, môj rod je
najchatrnejší v Menaššem a ja som najmladší v
dome môjho otca.**“ Mnohí ako keby mali
pochybnosti o tom, že Pán Boh ich považuje za
hodných toho, aby stáli v Jeho službe, a že On
chce práve prostredníctvom nich v svojej cirkvi
vykonať veľké a pekné veci. Ako keby neverili
tomu, že s Božou pomocou sa napriek svojim
chybám a nedostatkom môžu stať požehnaním
pre tých, ktorých im Pán Boh zverí do duchovno-
pastierskej starostlivosti. Ako keby nechceli
pripustiť, že práve oni by sa svojou poslušnosťou
a vernosťou Bohu mohli natrvalo zapísať do dejín
cirkvi – svojej duchovnej matky.
Prečo sa viacerí z takto pochybujúcich a neistých
napokon rozhodli pre kňazskú službu a zotrvávajú
v nej napriek všelijakým ťažkostiam a problémom
verne po celý život? Zrejme k nim Pán Boh
prehovoril podobným spôsobom, ako kedysi Pán
Ježiš k učeníkovi Petrovi: „**Neboj sa, odteraz ľudí
budeš loviť.**“ Alebo tak, ako oznámil Mojžišovi:
„**...ja budem s tvojimi ústami a poučím ťa,
čo máš hovoriť.**“ Alebo ich uistil podobne ako
Gideona: „**Keď budem ja s tebou, porazíš**

Midjáncov ako jedného muža.“ Dobre vieme, že Pán Boh svoje slovo dodržal. Peter sa stal skalou, na ktorej Pán Ježiš Kristus postavil svoju cirkev. Mojžiš priviedol Boží ľud až na hranice zasľúbenej krajiny. Gideon si na Boží pokyn ponechal z pôvodných 32 000 členov vojska iba 300 mužov, a Midjáncov napriek tomu porazil. Okrem týchto máme v Písme svätom množstvo ďalších svedectiev, na základe ktorých možno konštatovať, že pokiaľ konkrétny človek rešpektoval Pána Boha a bol Mu poslušný, spočívalo na ňom Božie požehnanie, a on sám sa stal požehnaním pre ostatných ľudí, svojich súkmeňovcov a spoluveriacich. Pri konaní diela, ktorým ho Pán Boh poveril, žil totiž vo vedomí Božej prítomnosti, a preto sa dokázal oslobodiť od svojho strachu, obáv či úzkosti. Napriek všetkým vonkajším nepriaznivým okolnostiam, počítal s Božou podporou a dôveroval Mu. Domnievam sa, že ako takí, ktorí Písmo sväté považujeme za pravidlo a mieru nášho života, mali by sme si zo všetkých spomenutých, ale aj iných biblických postáv brať príklad, a aj vo

chvíľach úzkosti či bezradnosti Bohu dôverovať, a zachovávať Mu vernosť a poslušnosť. Pravidelne by sme mali samých seba podrobovať skúmaniu, či náhodou vo vernosti Bohu nepoľavujeme, a či stále naozaj konáme to, čím nás Pán Boh poveril. Netreba si oči zakrývať pred skutočnosťou, že aj tie najväčšie biblické osobnosti občas podľahli pokušeniu, stali sa Bohu nevernými, konali v rozpore s Jeho vôľou, boli modloslužobníkmi. Boží trest v takých prípadoch zvyčajne nenechal na seba dlho čakať. Je celkom možné, že práve v tomto čase dolieha aj na niektorých z nás osobne, či dokonca na celé naše spoločenstvo – kňazské aj cirkevné. Východisko z takejto situácie spočíva v opravdivom pokání, v obnovení vernosti a poslušnosti Pánovi Ježišovi Kristovi a Jeho slovu. Kto obstojí, bude môcť počítať s Božím požehnaním v tejto časnosti aj vo večnosti.

Správy predsedov seniorálnych pastorálnych konferencií naznačujú, že atmosféra nedôvery v našom spoločenstve pretrváva naďalej.

Brat Tibor Molnár (TAS) napríklad píše: „*Sme spoločenstvo mladších, ale aj starších, skúsenejších farárov. Niekedy cítiť viac rozdelenie v cirkvi.*“

Sestra Zuzana Durcová (MYS) konštatuje: „*Musím s radosťou napísať, že situácia v našom senioráte sa v minulom roku upokojila, čo sa týka predchádzajúceho rozdelenia. Nebola však ideálna aj z dôvodu problémov v cirkevnom zbore Myjava a ich riešení. V tomto roku 2020 verím, sme sa všetci postavili za a aj prijali jednotné riešenie. Vnútorne napätie medzi kolegami z Myjavy a väčšiny spolubratov a spolusestier v senioráte však zostáva.*“

Oproti predchádzajúcemu roku sa naše vzťahy predsa len o niečo zlepšili.

Tak referuje napríklad sestra Zuzana Moncol'ová (DNS): „*Vzájomné bratsko-sesterské vzťahy sa relatívne ukludnili.*“

Brat Štefan Gabčan (RIS) hovorí: „*Po viacerých rozhovoroch, vyjasnení si vecí a následnej Večeri Pánovej môžem povedať, že vzťahy medzi duchovnými v Rimavskom senioráte sú už podstatne lepšie a atmosféra je vcelku pokojná.*“

V podobnom duchu sa vyjadruje aj brat Pavel Tomka (TUS): „*Som vďačný za naše farárske spoločenstvo, kde aj napriek rozdielnym názorom sa dokážeme rešpektovať a spolupracovať pre dobro seniorátu i cirkvi a vzájomne si pomáhať.*“

Domnievam sa, že všetci si uvedomujeme, ako sa vzájomná dôvera veľmi ťažko buduje, ale veľmi ľahko sa stráca. Túto skutočnosť veľmi pekne vystihla pani prezidentka Zuzana Čaputová, ktorá povedala: „*Bojovať s nepravdou či vedomou lžou je vždy nerovný boj. Lebo pri snahe o pravdu sa držíme limitovaného priestoru faktov, a ten je vždy užší než nekonečný priestor klamstva, ktorý nie je viazaný na nič a nemá žiadne zábrany.*“

V uplynulom období zasadal výbor ZED 7 krát, z toho 3 krát spoločne aj so Zborom biskupov. Jedno rokovanie výboru sa uskutočnilo prostredníctvom videokonferencie. Dominantnou

témou týchto rokovaní boli požiadavky na zvýšenie miezd duchovných a na ich základe predložený návrh ZED na nové financovanie cirkvi.

Vo výbore sme sa samozrejme zaoberali taktiež bežnou agendou. Podpredsedovia sumarizovali žiadosti na podporu opráv farských budov, zaoberali sme žiadosťami o príspevky zo Sociálneho fondu, zriadili sme novú doménu zedecav.sk, na ktorú sme umiestnili našu novú webstránku. Webstránka je síce funkčná, sú na nej základné informácie o našom spolku a našich fondoch, ale ešte stále nie je dokončená.

Kvôli pandemickej situácii sa každoročné stretnutie s nemeckými partnermi u nás na Slovensku neuskutočnilo. Kompletne materiály so žiadosťami jednotlivých cirkevných zborov sme im však zaslali a finančné prostriedky sme potom spolu s nimi prideliť prostredníctvom videokonferencie. Vtedy sme tiež naplánovali návštevy zborov na jeseň tohto roku, ale asi pred dvoma týždňami nám oznámili, že kvôli korone na Slovensko nepricestujú ani v náhradnom termíne.

V roku 2019 nám nemeckí partneri poskytli na opravy farských budov o 16 750 € menej než obvykle. Žiadosti viacerých zborov sa im totiž nepozdávali. Mali pochybnosti o ich opodstatnenosti a preto spolu s nami prijali viacero opatrení, aby sa takáto situácia viac nezopakovala. Medzi žiadosťami totiž boli aj projekty, ktoré sa javili na základe predloženého rozpočtu podozrivo drahé. Iné projekty v čase ich návštevy už boli zrealizované a dokonca aj zaplatené. V týchto prípadoch sa partneri zasa v zboroch pýtali, prečo od nich vôbec žiadali finančnú podporu, keď na realizáciu projektu mali zjavne peňazí dosť. Ukázalo sa teda, že o podporu sa uchádzajú aj zbory, ktoré ju v skutočnosti nepotrebujú. Ak bude v budúcnosti zbor žiadať o podporu, s prácami vopred bude môcť začať až po súhlase z nemeckej strany. Taktiež sme sa dohodli, že na rozdiel od minulost

i nemeckí partneri najskôr navštívia cirkevného zboru žiadajúce o podporu, a až potom zasadne komisia, ktorá bude žiadosti posudzovať a rozhodovať o prerozdelení finančných prostriedkov. V minulom roku nemeckí partneri po prvý krát poskytli dotáciu nášmu Sociálnemu fondu vo výške 15 000 €. Keďže sme kvôli korone a pandemickým opatreniam pôvodný termín nášho Valného zhromaždenia museli zrušiť a zasadáme o niekoľko mesiacov neskôr než obvykle, môžem vám už teraz oznámiť, že na tento rok nám prisľúbili dotácie v celkovej výške 181 750 €. V tejto sume je zahrnutých aj spomínaných 16 750 €, ktoré nám v roku 2019 zadržali. Zborom ich teda vyplatili v tomto roku, a preto sme mohli podporiť viac projektov, resp. podporiť ich vyššími sumami. Na opravu farských budov pripadlo 82 640 €, do Študijského fondu cca. 82 000 € – konkrétna výška tejto dotácie však bude závisieť od počtu detí, a do Sociálneho fondu cca. 17 110 € – tu bude konečná výška dotácie zasa závislá od dotácie do Študijského fondu. Vďaka spomínanej podpore do Sociálneho fondu by sme vo výbore mali a mohli výšku niektorých príspevkov prehodnotiť, prípadne zvážiť nové typy príspevkov pre našich členov, ktorí sa podieľajú na tvorbe fondu.

Ako som už spomenul, dominantnou témou zasadnutí výboru ZED boli naše mzdové požiadavky a návrh modelu financovania cirkvi. O týchto skutočnostiach som osobne v priebehu letných prázdnin informoval členov pastorálnych

konferencií desiatich seniorátov. Štyri senioráty napokon naplánované stretnutia zrušili kvôli zvolanému spoločnému rokovaniu predsedníctiev zborov VD ECAV na túto tému v sobotu 12. 9. v Liptovskom Hrádku.

Generálne presbyterstvo 4.9. v Prešove prialo uznesenie, že na synodu predloží návrh zásad odmeňovania duchovných, ktorý pripravil Výbor ZED. Návrh vychádza z minimálnej mzdy stanovenej pre budúci rok vo výške 623 € a násobený koeficientom 1,15. Celkové náklady na mzdy duchovných vrátane kumulovaných príplatkov a odvodov zamestnávateľa by v takom prípade predstavovali cca. 5 334 000 €. Na synodu budú tiež predložené dva rôzne návrhy na model financovania cirkvi. Jeden z nich taktiež pripravil Výbor ZED. To je ten, ktorý počíta s trojmi piliermi, teda 500 € na kňazskú stanicu a rok, 3 € na člena a rok, a 5% z príjmov cirkevného zboru (riadky 01, 02a, 02b, 02c, 02e a 07 z Výkazu o hospodárení). Druhý návrh je tzv. progresívny, ktorý delí zbory do skupín podľa počtu členov, a tak im stanovuje paušálny poplatok v rozpätí od 500 € do 15 000 €. Bolo by dobré, keby sa Valné zhromaždenie dnes k tejto téme vyjadrilo konkrétnym uznesením.

Musím povedať, že diskusia na tému odmeňovania duchovných a financovania ECAV vôbec nie je jednoduchá. Ozývajú sa rôzne kritické a skeptické hlasy, ktoré nešetria ani návrh Výboru ZED, ktorý bol predstavený ako prvý už pomerne dávno.

Pokúsím sa zhrnúť argumenty kritikov:

- návrh je populistický
- je komplikovaný na každoročné spracovanie a výpočet
- 5% z príjmu je nestabilná položka
- cirkevné zbory budú skresľovať výkazy o hospodárení
- solidaritu si nikto neželá
- veľké a bohaté zbory nám nezaplatia, nemajú len vysoké príjmy, ale aj vysoké výdavky
- veľkým a bohatým zborom treba stanoviť taký odvod do spoločného fondu, ktorý by bol pre nich výhodnejší, než keby si mali sami zaplatiť svojho farára
- prečo by mali byť zbory s vysokou mierou obetavosti solidárne so zbormi s nízkou mierou obetavosti
- cirkevníci v malých zboroch užívajú podstatne vyšší komfort v oblasti duchovno-pastierskej starostlivosti – je totiž iné starať sa o 200 než o 2 000 členov cirkevného zboru, a preto by mali prispievať viac

Podľa môjho osobného názoru sa v diskusii o financovaní cirkvi objavujú nekresťanské črty ovplyvnené filozofiou sekulárnej sféry založenej na princípe zisku a úspechu. Ako keby sme všetko mali podriaďovať iba skvelým štatistickým číslam a viditeľnému napredovaniu. Dobrý je ten biskup, ktorý zo zahraničia zabezpečí čo najviac finančných prostriedkov. Dobrý je ten farár, ktorý dokáže cez ZED získať čo najvyšší príspevok na opravu fary, aby sme v zbore ušetrili a nemuseli robiť zbierku na opravu kostola. Niekedy sa mi zdá, že sa na adresu malých a chudobných zborov vyjadrujeme s dešpektom a neraz aj s absenciou lásky. Paušalizujeme. Všetkých malých a chudobných považujeme za lakomých, ktorí len stoja s otrčenými rukami a volajú, aby im ktosi finančne pomohol. Pozrel som sa na hospodárenie niektorých náhodne vytipovaných malých zborov a zistil som, že ich príjmy na člena a rok (ofery, milodary, a cirkevné príspevky) sú o desiatky percent alebo

aj niekoľkonásobne vyššie ako v niektorých zboroch na území bohatej Bratislavy. Samozrejme, že ich celkové ročné príjmy sú oproti bratislavským zborom neporovnateľne nižšie. Ale aj v samotnej Bratislave sú veľké rozdiely, pretože jeden zbor má päťnásobne vyššie príjmy na člena a rok ako druhý. V našich príhovoroch a zamysleniach často a radi zvykneme prízvukovať Ježišove slová: **„...kde sa dvaja alebo traja zhromaždili v mojom mene, tam som medzi nimi.“** V tejto súvislosti som preto rozmýšľal nad tým, čo by nám asi tak povedal Pán Ježiš, keby bol členom našej synody, generálneho presbyterstva, tohto Valného zhromaždenia či Výboru ZED a započúval sa do našich diskusií o financovaní cirkvi. A predstavujem si pritom, že chudobná vdova a nejaký boháč, ktorí pri východe z chrámu vhadzujú milodar do chrámovej pokladnice, reprezentujú naše cirkevné zbory. Ako by ich okomentoval? Znevážil by chudobnú vdovu? Povedal by, že nemá nárok na samostatnú existenciu? Postavil by sa na obhajobu boháča? Vysvetľoval by nám, že má vysoké životné náklady, a že preto nemáme právo od neho očakávať, že bude solidárny s tou chudobnou vdovou? **„Vpravde vám hovorím: Táto chudobná vdova vhodila viac ako všetci, ktorí hádzali do pokladnice. Lebo všetci hádzali z prebytku, ale ona zo svojej chudoby vhodila všetko, čo mala, celý svoj majetok.“**

Mimochodom: Nielen ZED, ale aj naša cirkev dlhodobo a s vďakou prijíma ako výraz solidarity od zahraničných partnerov finančnú podporu na rôzne účely. Celé roky stojím s otrčenými rukami otočení smerom na západ. A keď máme jedného dňa prejaviť solidariťtu v rámci vlastnej cirkvi jedni s druhými, väčší s menšími, bohatší s chudobnejšími, začíname sa nepokojne vrtieť a čoraz hlasnejšie hučať: „Sami máme málo. Prečo by sme druhých mali podporovať? Nech sa aj oni naučia postarať sa sami o seba...“ Vážne si myslíme, že nás zahraniční partneri podporujú z prebytku? Že sa majú tak dobre, že nevedia, čo s peniazmi? Počuli sme od nich niekedy, že dajú svoje peniaze iba

tam, kde vidia veľkorysé darcovstvo členov zboru? Práve naopak, prispievajú tam, kde peňazí nie je a ešte nikdy členov nejakého zboru nepoučovali, že by sami mali byť štedrejší.

Na ilustráciu: Cirkevný zbor, ktorý má vďaka príjmom z nájmu celkový ročný príjem 1 000 000 €, by mal podľa progresívneho návrhu do fondu na finančné zabezpečenie cirkvi zaplatiť 15 000 €, čo je 1,5% jeho celoročných príjmov. Rovnako veľký zbor, ktorý však má príjem „iba“ 105 000 €, by mal taktiež zaplatiť do fondu 15 000 €, čo je však 14,29% jeho celoročných príjmov. No a podľa jedného z variantov progresívneho návrhu by mal konkrétny stočlenný cirkevný zbor s celoročným príjmom 1 500 € do fondu odvieť 1 500 €, teda 100% svojich celoročných príjmov... Paradoxne, aj na tomto modeli možno vidieť princíp solidarity. Lenže tu nejde o solidaritu bohatého s chudobným, ale chudobného s bohatým, pretože ten malý zbor by mal do fondu na finančné zabezpečenie cirkvi zaplatiť na člena a rok trojnásobok toho, čo ten veľký.

V diskusii o financovaní cirkvi ma mimoriadne vyrušuje ďalší moment, a síce, ako sa mnohí obávajú, že cirkevné zbory budú skresľovať svoje hospodárenie a teda podvádzať všetkých ostatných. Myslím si, že takto vydávame veľmi zlé svedectvo sami o sebe, teda o cirkvi, ktorú tak často vzletne označujeme za našu duchovnú matku. To je zároveň veľmi varovný signál, pretože ak by takéto podozrievavé a vzájomne sa podvádzajúce spoločenstvo malo byť realitou, jednoducho by nebolo možné ho udržať pohromade. Alebo si myslíme, že naše vlastné rodiny by sa nerozpadli, keby sme podozrievali a oklamávali naše manželky, manželov, rodičov alebo deti? Tu predsa ide o náš spoločný dom, o rodinu našej cirkvi. Ak by sme obrazne povedané chceli každý brániť iba bašty svojho vlastného zboru proti všetkým ostatným, znamenalo by to likvidáciu ECAV ako takej. Súhlasím samozrejme s názorom, že solidaritu nie je možné si vynucovať. Len-

že ak sme cirkvou, solidarita by mala byť automaticky prirodzenou súčasťou nášho spoločenstva.

Na záver musím povedať, že by sme mali s porozumením brať na vedomie výhrady všetkých, ktorí sa obávajú akýchkoľvek noviniek a nevyskúšaných vecí. Je to predsa niečo veľmi podobné tej situácii, keď sme sa rozhodovali pre štúdium teológie, pre vstup do manželstva, pre pôsobenie v inom cirkevnom zbore a podobne. Zvádzali sme modlitebné zápasy, zvažovali všetky argumenty za aj proti. A keďže som presvedčený, že viera všetkých nás je pravá a nefalšovaná, predpokladám, že každú našu modlitbu sme končili slovami: „Buď vôľa Tvoja...“ Sú to totiž slová prameniace z istoty, že nie my budujeme cirkev, že nie my určujeme jej budúcnosť, ale že sa o ňu stará sám Pán Ježiš Kristus. Sú to slová rešpektujúce skutočnosť, že nech sme akokoľvek dobrými kresťanmi a teológmi, nie my sme to, čo sme schopní priviesť druhých ľudí k Ježišovi Kristovi. Záleží totiž na tom, či Boh otvorí srdce konkrétnemu človeka tak, aby tento dokázal prijať a osvojiť si zvesť o Ňom. A keď mu otvorí srdce pre Kristovo evanjelium, otvorí mu ho aj pre dobročinnosť, pre lásku k blížnemu a solidaritu s ním. Ľudová múdrosť hovorí: „Strach je najhorší radca.“ Áno, kedykoľvek sa púšťame do niečoho nového, neodskúšaného, celkom prirodzene sa obávame toho, že sa dopustíme nejakej chyby. Chyby sa však dajú odstrániť. Rovnako ako hriech, ktorý možno odpustiť. A tak to, čo nás obmedzuje, nie sú naše chyby, ale naše myšlienky prameniace z nášho skrytého vnútorného strachu, ako keby osud cirkvi závisel výlučne od nášho vlastného konania. Prosme Pána Boha, aby nás neopúšťal, zostával s nami, posmeľoval nás a dodával nám odvahu. Vtedy všetky problémy – duchovné, ako aj tie hmotného charakteru – prekonáme s rovnakou ľahkosťou, ako keď Gideon kedysi dávno porazil nepriateľských Midjáncov sťaby jedného muža.

PREDSTAVUJEME Spoločenstvo duchovných Šarišsko-zemplínskeho seniorátu

Mgr. Marek Semko, predseda ZED Šarišsko-zemplínskeho seniorátu, zborový farár v Trebišove

Letným pohľadom na mapu členenia našej cirkvi si veľmi rýchlo všimneme, že Šarišsko-zemplínsky seniorát je dosť veľký. V mnohých oblastiach života pripisujeme veľkosti zvláštne postavenie. Použijem len jeden príklad. Najmä v hospodárstve je dobré, keď rastieme. Každý chce, aby bol jeho podnik veľký. Spoločnosti sa snažia mať veľa. Zvyšujú produkciu a keď im rastú zisky, tak rozširujú svoje priestory. Snažia sa obsadiť a svojím tovarom zásobovať čo najväčšie trhy.

Náš seniorát sa rozprestiera skoro na celom východnom Slovensku. Máme svoju veľkosť v zmysle rozlohy. Môžeme povedať, že aj produkciu ešte máme na slušnej úrovni. Až do príchodu COVID-19 sme mali v bežnom roku viacero príležitostí na spoločné aktivity. Dištriktuálne, seniorálne a aj v zboroch mnoho vecí funguje. Vidieť však, že duchovné podujatia u nás už strácajú svoju veľkosť v počte účastníkov. Niekedy sme sa hrdili a chceli byť v počtoch príkladom pre iné senioráty. Dnes vidíme už aj u nás pokles návštevnosti vo všetkých oblastiach cirkevného života. To nás vedie k tomu, aby sa naše zbory spájali. Ak si už menšie zbory nevystačia samé, pripravujú najmä organizačne zložitejšie

stretnutia a tábory spoločne so susedmi. Tak sa náš veľký seniorát prirodzene delí. Ďakujeme Pánu Bohu, že nie v tom zlom slova zmysle. Naopak, práve pri práci v menších oblastiach seniorátu cítime požehnanie. Pekným príkladom sú spoločné stretávania spoločenstiev mládeže z okolitých zborov, či – v rámci seniorátu – spoločné víkendovky pre konfirmandov v ESS v Prešove.

Zbory si nemajú žiť len sami pre seba. Nachádzame cesty k zblížovaniu. Toto je viditeľné nie len medzi mládežníkmi, či inými ľuďmi v našich zboroch, ale aj medzi našimi farármi. Tvoríme jedno spoločenstvo zložené zo skupiniek. Nie však z nejakých nepriateľských gangov. Tiež nie sme ani super telo, kde všetky jeho časti perfektne spolupracujú. Každý máme svoje prednosti, aj nedostatky. S niektorým kolegom si rozumieme lepšie, na vzťahu s iným ešte musíme popracovať. A toto sa mi v našom spoločenstve páči. Nikto nie je sám. Vždy sa nájde niekto, kto je blízko.

Na naše schôdze SPK ZED často dobieham medzi poslednými. I napriek tomu však, ešte na chvíľku zvyknem zastať na parkovisku. Obzriem si zaparkované autá a mám radosť. Teším sa, že už prišli bratia a sestry zo zborov okolo Bardejova. Tiež z Kukovej, či Giraltoviec v okrese Svidník. Na parkovisku môžem zazrieť aj auto z biskupského úradu. Pri ňom aj iné s prešovským evidenčným číslom. Tie patria našim kolegom zo zborov v okolí šarišskej metropoly. K nim vo svojom srdci pridávam aj sestru Martu. Prešovčanku, ktorá sa stará o zbor v Sabinove. Potom zazriem autá z oblasti spod Petiča. Prišli naši zo zborov v Chmeľovci a Chmeľove, aj kolegovia z Nemcoviec a Hanušoviec. Hneď po nich sa môžem tešiť na Zemplínčanov. Myslím na cirkevné zbory, ktoré sa tiahnu po prúde rieky Topľa. Od Bystrého cez Žipov a Sol' až do Vranova a neďalekého Merníka s Kladzanmi. Napokon náš najvýchodnejší východ: z juhu od Maďarska leží Trebišov a z toho smeru od Ukrajiny Pozdišovce. Na úplnom kraji republiky máme ešte jeden zbor v Michalovciach. Naš brat Ján k nám však na schôdzu zájde len veľmi zriedkavo.

Páči sa mi, keď sa na aktivity v senioráte takto spolu zväžame. Niekedy musíme prejsť aj väčšie vzdialenosti. Cestou v aute máme čas aj na vážnejšie pracovné debaty, či hlbšie osobné rozhovory. Je dobré, že nie sme len spolucestujúci, či kolegovia zo seniorátu. Veď v osobnej rovine sme najmä priatelia. V pracovnej oblasti sme zase susedia, ktorí si vedia v mnohom poradiť a pomôcť.

Ráno prichádzajú na parkovisko autá. Stretávajú sa malé skupinky zo všetkých častí nášho seniorátu. Potom sa na schôdzi spájame do jedného spoločenstva, ktoré sa snaží aj v pestrosti názorov kráčať jedným smerom. Zvyčajne po deviatej hodine začneme s programom. V úvode má svoje miesto biblické zamyslenie. Domáci kňaz si ho pripraví na text alebo tému niektorej z budúcich nediel. Jeho zamyslenie nám má poslúžiť ako inšpirácia v našej kazateľskej službe. Pokračujeme prednáškou. Pozývame si hostí, ktorí nám slúžia témami z rôznych oblastí. V následnej diskusii sa venujeme otázkam, ktoré z prednášky vyvstanú. Po prednáške, ešte pred obedom, sa venujeme záležitostiam seniorátu. Konseniori a po nich najmä brat senior nás informujú o dianí v senioráte i o ostatných aktuálnych témach v cirkvi. V tejto chvíli sa však u nás často ešte otvoria veci z vnútra cirkvi, ktoré je potrebné prebrať a lepšie si vysvetliť.

Pravidelné pracovné schôdze SPK a ZED mávame raz v mesiaci, okrem letných prázdnin v júli a v auguste. Snažíme sa stretávať v prvý pondelok v mesiaci. V advente, v pôste a na Kajúcu nedeľu sa stretávame spolu so svojimi rodinami pri svedení a Večeri Pánovej. Po dlhej dobe sme sa chceli vrátiť k spoločnému stretnutiu farárskych rodín. Pripravovali sme celodenný výlet s opekačkou, či gulášom. Mal to byť víkend v máji. Žiaľ, pre aktuálnu zdravotnú situáciu sa naše stretnutie neuskutočnilo.

Spoločenstvo duchovných v našom senioráte tvorí spolu 43 bratov a sestier. Z toho máme medzi sebou 5 dôchodcov mimo služby a dvoch bratov dôchodcov na mieste kaplánov. Na území nášho seniorátu máme BÚ VD ECAV, tu svoju službu konajú dvaja naši bratia a jedna sestra. Okrem nich sú mimo zborovej kňazskej služby aj dvaja bratia. Jeden je spirituálom na Evanjelickej spojenej škole v Prešove a druhý je duchovným v ozbrojených a záchranných zložkách Ministerstva vnútra SR taktiež v Prešove. Ostatní duchovní konajú svoju službu v 24 cirkevných zboroch nášho seniorátu.

Ján Grešo: Žalmy na kazateľnici

Kniha je výberom z kázni na texty z biblických Žalmov. Ich autorom je evanjelický farár docent ThDr. Ján Grešo. Témy aspoň niekoľkých z 30 kázni: Pozvanie k tvorivému životu, Keď Boh mlčí, Prvky praktického ateizmu v nás, Môže trpiaci dôverovať Bohu?

Popri kázňach Jána Greša publikácia obsahuje aj štúdiu o dobe a okolnostiach vzniku Knihy žalmov a jej teologickom význame od Prof. ThDr. Juraja Bándyho.

Vydal Transciscus, Liptovský Mikuláš 2020 v edícii Teologická knižnica, 220 strán, mäkká väzba, cena 10,-€.

Ked' prídu ťažké chvíle do nášho života

Úryvok z knihy Ján Grešo: Žalmy na kazateľnici

(Tranoscius, Liptovský Mikuláš 2020, s. 177 – 183)

Ďakujte Hospodinovi, lebo je dobrý, lebo naveky trvá Jeho milosť. Nech vravia vykúpenci Hospodinovi, ktorých vykúpil z moci protivníka; a zhromaždil ich z krajín, od východu a západu, od severu aj od mora. Blúdili púšťou, po samote, nenašli cestu k obývatel'nému mestu; hladní a smädní boli, duša im chradla v tele. Vo svojom súžení volali k Hospodinovi a On ich vytrhol z ich úzkosti, viedol ich rovnou cestou, aby prišli k obývatel'nému mestu. Nech ďakujú Hospodinovi za milosť, za Jeho divné skutky na ľud'och, že dušu smädnú ukojil a hladnú dušu dobrým nasýtil.

(Žalm 107, 1–9)

V živote je mnoho krásnych vecí. Tešíme sa z nich, keď prídu a túžime, aby trvali čím dlhšie. Jeden druhému prajeme, aby ich mal čím viac. Ak je naša viera v Pána Boha živá, ďakujeme za ne.

Existujú aj iné, ťažké a veľmi ťažké veci. Mnohé z nich si človek zapríčiní sám. Iné mu spôsobia druhí, krutí, necitliví ľudia. Pri iných ťažkých veciach, chorobách, nehodách, prírodných katastrofách, zasiahnutý človek nevie, prečo prišli. Otázka „Prečo?“ sa mu vracia znova a znova – a on nemá na ňu odpoveď. O mnohých ťažkých veciach vieme z vlastnej skúsenosti, keď sami musíme niesť ich bremeno. O iných sa dozvedáme z okruhu blízkych, známych ľudí. Médiá nás každý deň zasýpajú správami o nehodách a zločinoch.

Existuje utrpenie individuálne, ktoré zasahuje jednotlivých ľudí. Existuje utrpenie hromadné, ktoré zasahuje celé skupiny, malé i veľmi veľké. Vo všetkých storočiach boli také smutné udalosti. 20. storočie prevýšilo v tejto veci všetky dovtedajšie hrôzy. Štatistické čísla hrôz a utrpenia sú také veľké, že nás to až desí. Okrem štatistických čísel si treba pripomenúť a predstaviť príbehy jednotlivých ľudí. Ich utrpenie, strach, bolesť, zúfalstvo, bezmocnosť, bezvýchodiskovosť. Bývajú pekné chvíle a obdobia v živote, ktoré sa trochu podobajú raju. Bývajú hrozné chvíle a obdobia v živote, ktoré sa veľmi podobajú peklu.

Žalm 107 hovorí o vonkajšom a vnútornom prežívaní takých hrôz. Spomína sa tu niekoľko príkladov životných ťažkostí. Uvedieme aspoň prvý zo štyroch statí. „Blúdili púšťou, po samote, nenašli cestu k obývatel'nému mestu; hladní a smädní boli, duša im chradla v tele.“ Ľudia, ktorí blúdia po nekonečnej púšti, nemajú orientačné pomôcky, nikde niet smerovky. Nevedia, či sa približujú k svojmu cieľu alebo sa vzdal'ujú od neho. Došli im zásoby, trápi ich hlad a smäd. Opúšťajú ich sily telesné, vytráca sa odvaha a chuť pokračovať. To môže byť nárážka na putovanie Izraela z egyptského otroctva do zasl'úbenej zeme, alebo na putovanie z babylonského zajatia, keď im perzský kráľ Kýros dovolil vrátiť sa do vlasti. Dajú sa sem dosadiť najrozličnejšie ťažké situácie života – aj v dnešnej dobe. Tí, ktorí sa dostali do veľkých ťažkostí, neostali nečinní. Premýšľali, radili sa, vyskúšali všetko možné, ale nakoniec si uvedomili, že sú bezmocní, že nemajú ani dosť rozumu ani dosť sily, aby našli účinné riešenie a pomoc.

V žalme sa spomínajú aj ďalšie typy podobných situácií. Všetkým je spoločné, že sa človek dostane na krajný bod, na ktorom si už sám nedokáže pomôcť. Vtedy začína volať o pomoc k Tomu, ktorý stojí vysoko nad zdanlivo neriešiteľnými situáciami. Pri štyroch typoch hraničných situácií sa v žalme štyrikrát, ako refrén, opakujú slová: „Vo svojom súžení volali k Hospodinovi“. Keď človek vyčerpá všetky svoje zdroje a nič nepomáha, spomenie si, že je tu ešte niekto, kto by mohol pomôcť. Ide o veľmi energické, intenzívne prosby. Tí ľudia volajú, kričia o pomoc, lebo cítia, že každú chvíľu môže prísť záhuba.

Okrem nášho žalmu sa takéto volanie objavuje aj na iných miestach Biblie. – Trpiaci Jób volá o pomoc vo svojom trápení, volá o vysvetlenie toho, čo sa to s ním deje, lebo to nechápe. – Vo viacerých žalmoch sa ozýva naliehavé volanie o pomoc. – Prorok Jonáš uteká preč od Hospodina a loď, na ktorú nasadne, sa dostáva do veľkej búrky. Pohanskí námorníci volajú o pomoc k svojim pohanským bohom, lebo aj pri svojej náboženskej nevypelosti tušia, že ich existencia je závislá od vyššej moci. Jonáša, izraelského proroka, poučajú, že aj on má kričať k svojmu Bohu o pomoc. To je náramná irónia, keď pohan musí poučiť veriaceho muža, čo má robiť v krízovom položení. Ale ako by Jonáš mohol volať o pomoc k Hospodinovi práve vtedy, keď od neho v neposlušnosti uteká! Lenže aj na neho príde čas, že bude volať o pomoc, bude volať z brucha veľryby, ktorá ho pohltí. Druhá kapitola Jonášovej knihy je jeho modlitba. A tam sú slová, ktoré nám veľmi pripomínajú slová nášho žalmu: „Na Hospodina volal som zo svojho súženia a On ma vyslyšal. Z útrob podsvetia som kričal, vypočul si môj hlas.“ – V búrke na jazere volajú bezradní učeníci na Ježiša: „Zachráň nás, Pane, hynieme!“ – Peter sa topí a kričí na Ježiša: „Pane, zachráň ma!“

K týmto biblickým hlasom môžeme pridať svoje vlastné hlasy, ktoré nám samy vychádzajú zo srdca, keď sa dostaneme do bezvýchodiskového položení.

Môžeme si pripomenúť svoje vlastné vzdychy v položeníach, ktoré sme prežili. Možno aj teraz žijeme v situácii, ktorá nám vynucuje na pery tento vzdych. Aj v životoch blízkych, známych ľudí poznáme rozličné položení, v ktorých sa rodí podobné volanie. Nevieme podrobne, čo prežívajú ľudia krátko pred haváriou lietadla – nemôžu nám to už povedať. Ale asi nebude ďaleko od pravdy opis ich vnútorného rozpoloženia, ktoré ktosi formuloval takto: „Keď sa lietadlo dostane do búrlivých turbulencií, je v ňom naraz len veľmi málo ateistov.“

Tak to zrejme býva aj pri iných haváriách – ak človek vôbec má ešte čas myslieť.

**"Keď sa lietadlo
dostane do búrlivých
turbulencií, je v ňom
naraz len veľmi málo
ateistov."**

Volať o pomoc, musieť volať o pomoc, zúfalo kričať o pomoc – to je celkom zvláštna situácia, ktorá sa nemusí prihodiť tak často. Keď si človek dokáže pomôcť sám, nekričí o pomoc. Keď kričí o pomoc, je to znak toho, že je na konci svojich síl. Treba takejto zvláštnej situácii venovať pozornosť, keď si uvedomujeme, že je dosť zriedkavá? Hovorí tento žalm niečo podstatné o existencii človeka? Alebo by sme sa mali rozhodnúť takýmto situáciám nevenovať vopred pozornosť?

"Keď si človek dokáže pomôcť sám, nekričí o pomoc."

Prvá odpoveď je taká, že toto volanie prichádza na nás samo od seba, a vtedy je doň vtiahnutá celá naša bytosť. Vtedy síce nemáme času rozmýšľať na tému, čo sa to vlastne s nami deje. Ale keď sa vrátia pokojnejšie časy, treba venovať pozornosť otázke, čo sme vtedy vlastne prežívali. A okrem toho treba vedieť, že práve v takých situáciách sa dozvedáme niečo podstatné o charaktere svojho bytia, svojej existencie. Vtedy sa nám otvárajú oči pre poznanie a pochopenie toho, aké to naše ľudské bytie v skutočnosti je. Aké je nielen vtedy, keď prežívame krízu, ale aké je vždy. Vtedy sa dozvedáme o sebe niečo podstatné. Dozvedáme sa, že naše bytie na tejto zemi je veľmi krehké, nezaistené, a našou vlastnou ľudskou silou nezaistiteľné. Aj tí, ktorí si chcú a môžu život zaistiť a poistiť všetkými možnými spôsobmi, keďže majú na to dostatok prostriedkov, sa môžu

dostať do situácie, v ktorej im neostáva nič iné ako volať k Hospodinovi o pomoc, volať o pomoc alebo stroskotať. Že naše bytie je krehké, nezaistené, nezaistiteľné, to platí nielen vtedy, keď táto pravda na nás bolestne dolieha, ale platí to vždy, aj keď život tečie celkom pokojne.

Musíme ostať stáť pri tomto smutnom, pesimistickom konštatovaní? Keby to tak bolo, dostali by sme sa iba k celoživotnému smútku, k zhubnej melanchólíi. Posolstvo žalmu a ostatných statí Písma, z ktorých sme citovali volanie o pomoc, sa takto nekončí.

Pokračovaním je posolstvo o záchrane. Keď sme spomínali štvornásobný refrén v našom žalme, citovali sme z neho len prvú polovicu. Celý refrén znie takto: „Vo svojom súžení volali k Hospodinovi a On ich vytrhol z ich úzkosti.“ Ohrozený človek volá k Hospodinovi o pomoc, Hospodin počuje, Hospodin pomáha. Vo všetkých krízových udalostiach, o ktorých hovorí náš žalm, platí táto veta: Hospodin počul volanie o pomoc, Hospodin pomohol, zachránil, vytrhol z úzkosti. Azda všetci máme také udalosti a skúsenosti vo svojom živote, že môžeme povedať: Aj mňa vypočul a pomohol mi. Niekedy to človek pozná hneď, niekedy až po odstupe času. Lebo my sa v hodnotiacom myslení vraciame k svojej minulosti. A pohľad na rozličné udalosti prehodnocujeme, hodnotíme novým spôsobom zo stanoviska nového poznania. Vtedy neraz vo viere spoznáваме, že nám Hospodin pomohol a zachránil nás.

Ale vždy vypočuje, vždy zachráni, vždy vytrhne z úzkosti? Zdá sa, že je mnoho prípadov, keď to neplatí. Ľudia pred haváriou lietadla, pred potopením lode môžu volať k Hospodinovi, a predsa zahynú. Platí ten refrén žalmu aj v takom prípade? Platia vždy tie slová: „Vo svojom súžení volali k Hospodinovi a On ich vytrhol z ich úzkosti“? To závisí od toho, či veríme uisťujúcim slovám Pána Ježiša, že z jeho rúk a z rúk jeho nebeského Otca nás nikto a nič nemôže vytrhnúť, či berieme vážne jeho povzbudenie: „A nebojte sa tých, ktorí zabíjajú telo, ale dušu nemôžu zabiť“, či berieme vážne slová apoštola, že od Božej lásky, preukázanej nám v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi, nás nemôže ani smrť odlúčiť. Kto si tieto a podobné uistenia naplno osvojí a žije z nich, o tom platia slová, že ho Hospodin vytrhne z jeho úzkosti aj vtedy, keby sa hraničnou situáciou malo skončiť pozemské štádium jeho života. Sám Pán Ježiš takto zomieral, keď povedal: „Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.“

Martýr Štefan takto zomieral. Bol obklopený nenávisným davom, ktorý ho šiel ukameňovať. Ale o jeho posledných chvíľach čítame v Skutkoch apoštolov toto: „On, plný Ducha Svätého, vzhliadol k nebesám, videl slávu Božiu a Ježiša stáť na pravici Božej, i riekol: Ajhľa, vidím nebesá otvorené a Syna človeka stáť na pravici Božej.“ Odchádzal z tohto sveta so slovami: „Pane Ježiši, prijmi môjho ducha“ a s prosbou o odpustenie pre svojich katov. O takomto zakončení života určite platia slová nášho žalmu: „On ich vytrhol z ich úzkosti.“ Kto berie vážne vzkriesenie a večný život, pre toho ten refrén žalmu platí za všetkých okolností.

Aj táto druhá časť refrénu hovorí niečo charakteristické o našej existencii. Na jednej strane sme povedali: Náš život je krehký, nezaistený, ľudskými prostriedkami nezaistiteľný. K tomu musíme doložiť dôležité poznanie: Tento krehký život získava plnú zaistenosť, keď sa človek v dôvere oddá do rúk Pána Boha, keď sa oddá do lásky Pána a Spasiteľa Ježiša Krista, do lásky, ktorá prevyšuje všetky známe štandardy a normy lásky, akú poznáme medzi ľuďmi. Život takto prežívaný je normálny a plný život. To nám prezrádzajú o ľudskom živote krízové, hraničné situácie. A platí to nielen v tých ťažkých obdobiach, ale vo všetkých obdobiach ľudského života. Život prežívaný bez Boha, bez Ježiša Krista, je torzo, zlomok, neúplný život. Život, v ktorom Trojjediný Boh každého dňa hrá prvú, rozhodujúcu rolu – to je úplný život. To je poučenie, ktoré vnímavý človek môže získať zo svojich a cudzích hraničných situácií. Kto si to osvojí, život toho bude poznačený každodennými prejavmi vďaky, na aké nás vyzýva štvornásobný refrén nášho žalmu: „Nech ďakujú Hospodinovi za milosť, za Jeho divné skutky na ľuďoch, že dušu smädnú ukojil a hladnú dušu dobrým nasýtil.“ Amen.

Vybral Libor Bednár

„Pozerala som sa smrti do očí“

Rozhovor s Cordelia Vitiello, viceprezidentkou Evanjelicko-luteránskej cirkvi v Taliansku, ktorá ochorela na Covid-19

Uzdravila sa akoby zázrakom. Tak sa cítila. Cordelia Vitiello, viceprezidentka Evanjelicko-luteránskej cirkvi v Taliansku a predsedníčka nadácie Evanjelickej nemocnice Betánia v Neapole ochorela na korona vírus. Po viacerých dňoch v domácej karanténe ju prijali najprv na pohotovosti nemocnice Betánia, kde jej spravili výter a počítačová tomografiu. Po dvoch týždňoch v nemocnici v meste Salerno a dvoch negatívnych testoch sa vrátila – do života, ktorý už viac nikdy nebude taký ako predtým.

Ako sa človek cíti po takej skúsenosti?

Ako znovuzrodený! V Neapole je známe príslovie: „Pozeral som sa smrti do očí.“ A presne tak som sa cítila. Keď mi oznámili výsledok testu, rozplakala som sa. Pozitívny. Myslela som si,

„teraz zomrieš“, „tak a to bolo všetko“. Koniec. Zomriem. O pandémie sa vtedy ešte len začínalo hovoriť. Médiá informovali iba o mŕtvych. Keď ma naložili do sanitky, opäť som plakala. Nemala som tušenie, kam ma odvezú.

Ste prezidentkou Nadácie Evanjelickej nemocnice Betánia, ale tam ste neboli prijatá...

Nie. Betánia je ambulancia prvej pomoci, kde sú prípady prijaté, vyšetrené a rozdelené. Pozitívne prípady potom prevážajú do iných nemocníc. Po dohode s regiónom Kampánia (v južnom Taliansku) však už bude aj Betánia nemocnicou pre post-covid prípady – pre pacientov, ktorých už prepustili tak ako mňa, ale ktorí ešte musia zostať v karanténe a nemôžu ísť domov. Keď ma otestovali, previezli ma do nemocnice Ruggi di Aragona v Salerno, na kliniku lekárskej fakulty, ktorá je významným strediskom pre infekčnú medicínu.

Ako si spomínate na prvé dni?

Cítila som sa ako vo víre. Všetko sa stalo tak šialene rýchlo. Celkom náhle som sa začala cítiť zle, tak úplne bez sily. A potom som dostala otrasné bolesti hlavy. Potom sa k tomu pridružila vysoká teplota. Už viac nebolo pochýb, o čo ide. Zavolať som do nemocnice a poslali mi sanitku. Na pohotovosti Evanjelickej nemocnice Betánia mi potom spravili výter a tiež počítačovú tomografiu. No už pred výsledkami testu nebolo pochýb o tom, že som infikovaná na Covid-19. Mala som pľúcnu infekciu.

Kašľali ste a trpeli dýchavičnosťou?

Ani jedno z tohto. V skutočnosti som mala šťastie a nemusela som ísť na jednotku intenzívnej starostlivosti. Mala som iba malú kyslíkovú masku na lepšiu ventiláciu pľúc. Nemala som problémy

s dýchaním, ale hodnoty kyslíka v mojej krvi boli extrémne nízke, preto aj tie bolesti hlavy. Škaredé. Deň a noc.

Bolo desivé vidieť lekárov a ošetrojúci personál vstupovať do izby zahalených?

Nie, to nie. Chudáci, boli prakticky nerozoznateľní v tých všetkých ochranných odevoch. Len podľa hlasu ich bolo možné spoznať. Zažila som veľa ľudskejšieho a empatie. Od začiatku som cítila, že som v tých najlepších rukách. Ten, kto tam pracuje, je hrdina! Našťastie ja a žena, ktorá so

mnou bola na izbe, sme patrili medzi najľahšie prípady v celej nemocnici. U mňa tiež okamžite účinkovala terapia. Dostala som liek proti artritíde.

V takej situácii je človek vďačný za každý signál zvonku, alebo?

Áno, je to veľmi dôležité. Hneď po hospitalizácii som dostala správu od generálneho sekretára

Svetového luteránskeho zväzu, Martina Junge. Písal mi, že on

a všetci členovia po celom svete ma zahrnuli do svojich modlitieb. Heiner Bludau, dekan Evanjelicko-luteránskej cirkvi v Taliansku (ELKI) mi písal, že na mňa myslí a modlí sa za mňa: „Spoľahni sa na to, že ťa Pán potrebuje.“ Zavolať mi tiež prezident Svetového luteránskeho zväzu – Dr. Panti Filibus Musa. A veľa, veľa iných...

Cítili ste v tejto zložitej situácii, že vám je viera oporou?

A ako! Moja mama, ktorá pochádza zo starej luteránskej farársko-biskupskej dynastie

z Nemecka, ma vychovala veľmi zbožne. Ako dieťaťu mi stále nahlas čítala z detskej Biblie. Hneď ako sa budem môcť vrátiť do svojho bytu, vyhládám ju, aby som si z nej prečítala! Bola to práve smrť mojej mamy, ktorá ma priviedla k tomu, aby som sa začala v cirkvi aktívne angažovať. Takže keď som bola sama v nemocnici, so všetkými strachmi, ktoré daná situácia spôsobila, bola pre mňa myšlienka na Boha veľkou nádejou. Ako aj myšlienka na cirkev a spoločenstvo. Tak mnohí na mňa mysleli a dokazovali mi to správami, ktoré mi posielali. Dojalo ma to. Cítila som, že nie som sama a že niekam patrím.

Mali ste strach aj o svojho manžela?

Nemohla som v noci spať od strachu o neho. Môj manžel má 70 rokov a keď som ochorela, aj jemu spravili výter. Bol pozitívny. Radšej nemyslieť na to, čo by bolo, ak by ochorel. Ale Bohu vďaka, bol celkom asymptomatický. Už ho prepustili z karantény. Ja však musím zostať v izolácii ešte dva týždne.

V nemocnici ste boli stacionárne hospitalizovaná dva týždne. V mnohých ohľadoch vám to muselo pripadať ako celá večnosť. Čo sa človeku preháňa hlavou počas takých dní bez konca?

Preskúmala som celý svoj život. Moment za momentom. Myslela som na moju výchovu, čo mi na cestu dali rodičia. Moja mama Nemka, veľmi zbožná. Otec, agnostik, intelektuál slobodného ducha. Jedna heterogénna – rôznorodá výchova, ktorá ma veľmi formovala. Myslela som na hodnoty svojho života. Na všetko, čo som doposiaľ spravila. A myslela som aj na budúcnosť. Na čas po covide. Aké to bude?

Rozhovor, zverejnený na webovej stránke ELKI (www.chiesaluterana.it) viedla Nicole Dominique Steiner, tlačová tajomníčka ELKI; preklad: Emília Mihočová; FOTO: www.nev.it

Evanjelicko-luteránska cirkev v Taliansku vyhlásila zbierku „Spoločne proti Covid-19“ – Nemecko prispelo sumou 135 000 eur. Prostriedky boli určené pre medzinárodnú nemocnicu v Janove, Evanjelickú nemocnicu Betánia v Neapole, nemocnicu Giovanni XXIII v Bergamo ako aj na projekty pomoci spojených evanjelických cirkví v Taliansku. Mnoho sesterských cirkví zahrnulo obyvateľov Talianska a ELKI do svojich modlitieb. Taliansko bolo spomedzi európskych krajín najviac postihnuté pandémiou Covid-19.

Veríte, že pandémia niečo zmení?

Som presvedčená, že táto skúsenosť nám umožní návrat ku skutočným hodnotám. Tento lockdown dostane do pohybu veci po celom svete. Ukáže nám, že ide o viac ako o ekonomické motívy. Že sú veci, ktoré sú dôležitejšie. Že my všetci máme sociálnu zodpovednosť. Zodpovednosť za našu planétu, ktorú sme narušili a ktorá nám dnes veľmi jasne ukázala, že príroda je pripravená sa v krátkom čase zregenerovať.

Dali ste si predsavzatia? Zmení sa niečo vo vašom osobnom živote?

Rozhodla som sa pre dve veci: Budem viac sama sebou, dám sa menej ovplyvňovať. Chcem sa v živote koncentrovať na veci, ktoré sú skutočne dôležité. Moja rodina, môj syn, manžel. Chcem žiť v prítomnosti, pokoji, odpočívať v sebe. Vychutnávať maličkosti. Môj dom, moju záhradu. Priateľov. A pokiaľ ide o prácu, moju činnosť v rámci ELKI a Evanjelickej nemocnice Betánia, dala som si predsavzatie koncentrovať sa na skutočne dôležité veci, nestrácať sa viac v maličkostiach, trpnuť nad chybami. Nechať sa viesť Bohom.

Po prepustení z karantény budete môcť žiť opäť so svojou rodinou. Mysleli ste už na to, čo budete robiť, keď všetky opatrenia budú zrušené, či uvoľnené?

Najskôr pôjdem k moru. Prechádzať sa alebo bežať pozdĺž pláže, tancovať v piesku. My Neapolčania sme sa pri mori narodili, máme ho v krvi. A potom by som opäť veľmi rada videla svoju rodinu v Nemecku. Neuveriteľnú zeleň tamojšej krajiny....

List Barbore Lisskirchenovej

Wittenberg, 30. apríla 1531

Milosť a pokoj v Kristovi, vzácna a vážená pani!

Od Vášho milého brata Hieronyma Wellera som sa dozvedel, ako **hlboko Vás skľučujú pochybnosti ohľadom večného predurčenia**. Je mi to vskutku ľúto. Kiež Vás z toho Kristus, náš Pán, vyslobodí. Amen.

Sám túto chorobu dobre poznám, samého ma to ochorenie uvrhlo na pokraj večnej smrti! Preto by som Vám teraz, okrem svojich modlitieb, rád poskytol aj radu a útechu. Riešiť takúto záležitosť písomne je síce nedostatočné, ale pokiaľ je to v mojich silách, nemôžem Vám o tom nenapísať – a kiež k tomu Boh pridá svoju milosť. Rád by som Vám teda ukázal, ako ma Boh vyliečil z tohto trápenia a akou medicínou sa denne udržiavam v zdraví.

Po prvé si musíme rozhodne zobrať k srdcu, že takého myšlienky sú vždy útokmi mizerného diabla a jeho ohnivých šíпов (Efezským 6, 16). Písmo predsa v Prísloviach hovorí, že „skúmať slávu iných slávu neprinesie“ (Príslovia 25, 27 /Ekumenický preklad/). Ide o márne pokusy vystihnúť Božiu velebnosť a pliesť sa do Jeho večnej prozreteľnosti. Sirachovec v tretej kapitole varuje: „**Neskúmaj, čo je nad tvoje sily! Zamestná-vaj svojho ducha tým, čo ti bolo zverené**“ (Kniha Sirachovho syna 3, 21 – 22 /Botekov preklad/). Nemá teda zmysel pliesť sa do vecí, ktoré nám neboli zverené. Aj Dávid v Žalme 131 priznáva, že nie je dobré púšťať sa do vecí, ktoré sú nad naše chápanie (Žalm 131,1). Je teda isté, že také myšlienky nepochádzajú od Boha, ale od diabla. Ten nimi trápi ľudské srdce, až človek začne v Bohu vidieť nepriateľa a prepadne zúfalstvu. Zúfanie nám však Boh jasne zakázal v prvom prikázaní; naopak chce, aby sme Mu dôverovali, milovali Ho a oslavovali – preto predsa žijeme!

Po druhé: keď Vám takéto myšlienky napadajú, **pýtajte sa seba samej: „Prosím pekne, na základe ktorého prikázania takto premýšľaš a konáš?“** A keď sa nijaké také prikázanie nenájde, naučte sa hovoriť: „Odíd, mizerný diabol! Snažíš sa ma donútiť, aby som si robila o seba starosti, zatiaľ čo **Boh stále všade prikazuje, aby sme starosti o seba nechali Jemu!**“ **Hovorí: „Ja som Tvoj Boh“** (2. Mojžišova 20, 2), **čo znamená: „Ja sa o teba starám**. Vezmi ma teda za slovo, očakávaj na môj hlas a starosti nechaj na mňa.“ Sv. Peter učí: „Na Nehu uvaľte všetky svoje starosti“ (1. Petra 5, 7) a Dávid hovorí: „Na Hospodina uvrhni svoje bremeno, On sa o teba postará“ (Žalm 55, 23; /Evanjelický a Ekumenický preklad/).

Po tretie: Ak tie myšlienky rýchlo neprestanú – keďže diabol nikdy nechce prestať! – rovnako nesmiete prestať ani Vy; vždy sa od nich v srdci odvracajte a hovorte: „**Diabol, nepočuješ, že tieto myšlienky odmietam?! Ved' mi ich zakazuje sám Boh! Odíd' odo mňa!**“ Ja musím myslieť na Jeho prikázania, a starosť o seba prenechám Jemu! Keď si taký múdry, vydaj sa do neba a ved' o tej veci dišputu s Bohom. On ti dá postačujúcu odpoveď! Daj mi už konečne pokoj; moje srdce sa chce obracať k Bohu!“

Po štvrté: zo všetkých Božích prikázaní je najdôležitejšie to, že **máme stále upierať svoj zrak na obraz Jeho milovaného Syna, nášho Pána Ježiša Krista** (Židom 12, 2). **On nech je každodenne naším skvelým zrkadlom** (2. Korinským 3, 18), **v ktorom vidíme, ako veľmi si nás Boh zamiloval**. Akú veľkú starosť mal o nás svätý Boh, že za nás vydal svojho milovaného Syna! Iba tu a takto môžeme poznať pravdu o predurčení – a nijak inak! Tu sa prejaví, či veríte v Krista. Ak v Nehu veríte, potom Vás povolal. A ak Vás povolal, potom Vás celkom určite aj predurčil (Rímskym 8, 28 – 30). Nespúšťajte preto zrak od tohto zrkadla a trónu milosti (Židom 4, 16). Akonáhle prídu oné zlé myšlienky a budú Vás štipať ako jedovaté hady, nevšímajte si tie myšlienky a nepozorujte tie hady,

ale uprite svoj zrak na onoho bronzového hada, totiž Krista vydaného za nás (4. Mojžišova 21, 8 – 9 /Ekumenický preklad/; Ján 3, 14 – 15). Tak sa Vám, ak Boh dá, ulávi.

Ako som však povedal, **zaháňanie takých myšlienok je boj**. Keď Vás napadnú, rýchlo ich odožehnajte, ako si človek ihneď odpľuvne, keď mu niečo vlietne do úst. Tak to, s Božou pomocou, robím aj ja. **Jeho predné prikázanie je, aby sme hľadeli na obraz Jeho Syna, v ktorom nám hojne dosvedčuje, že je naším Bohom (ako učí prvé prikázanie /2. Mojžišova 20, 2/), ktorý nás zachraňuje a stará sa o nás**. Nestrpí teda, ak sa sami chceme zachraňovať alebo sa sami starať o seba. Veď to by znamenalo zaprieť Boha a Jeho prikázania, ba aj samého Krista! No ten mizerný diabol, Boží i Kristov nepriateľ, nás chce takýmito myšlienkami (ktoré sú proti prvému prikázaniu) odvrátiť od Boha a Krista k nám samým a k našim starostiam o seba. Tým by sme si však osobovali úlohu, ktorá patrí Bohu, totiž byť naším Bohom a starať sa o nás. Už v raji predsa diabol pokúšal Adama, aby chcel byť ako Boh; aby sa stal sám sebe bohom a sám sa staral o seba. Tak Boha okradol o Jeho božské dielo, totiž o Jeho starostlivosť o človeka – a výsledkom bol Adamov hrozný pád!

Asi toľko by som Vám chcel pre tento raz poradiť. Horlivo som požiadal aj Vášho brata Hieronyma Wellera, nech Vás povzbudzuje a napomína, aby ste sa učili tieto zlé myšlienky odháňať a nechať diabla, ktorý je ich pôvodcom, nech si ich nechá pre seba. On predsa dobre vie, k čomu ho to priviedlo, bol zvrhnutý z neba až do najhlbších pekiel.

Skrátka: **čo nám nebolo zverené, tým sa nemáme znepokojovať, a už vonkoncom nie trápiť. Také zmätky pochádzajú od diabla, nie od Boha**. Naš milovaný Pán Ježiš Kristus kiež Vám ukáže svoje nohy i ruky (Ján 20, 27) a poteší vaše srdce svojou láskou, aby ste videla a počula iba Jeho a v Ňom našla dokonalú radosť! Amen.

Posledný aprílový deň 1531

Martinus Luther

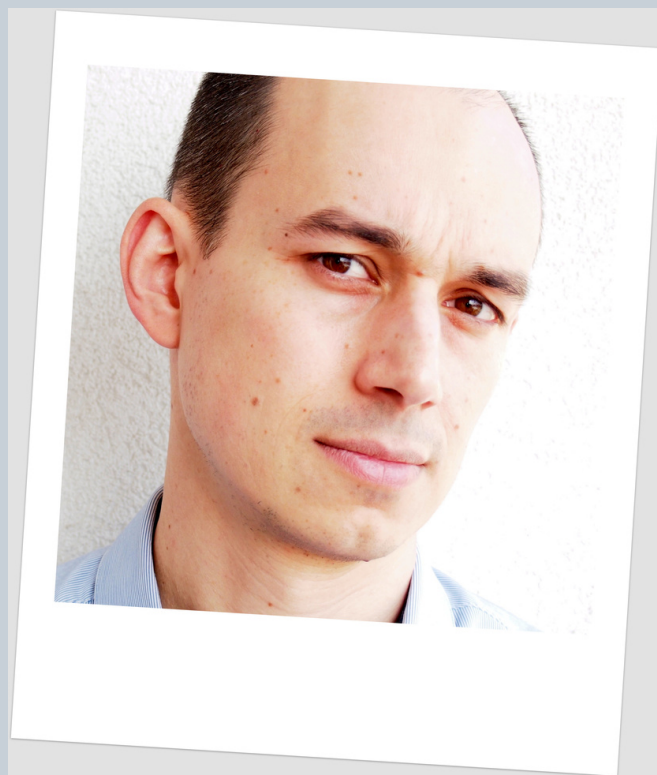
Brief an Barbara Lisskirchen 30. April 1531 WA Br VI 86-88. Luther, Martin (1983): Luther deutsch. Die Werke Martin Luthers in neuer Auswahl für die Gegenwart; 10. Unter Mitarbeit von Kurt Aland. 2. Aufl (Online-Ausg.). Stuttgart [u.a.]: [Klotz [u.a.].
Zvýraznenia v texte – redakcia.

„Boh, náš Otec, urobil všetko závislé od našej viery.
Ten, kto má vieru, má všetko; kto nemá vieru, nemá nič.“

Duchovní by mali členov zboru upozorniť, že sčítanie bude možné len elektronicky

Rozhovor so sociológom Miloslavom Bahnom

Na budúci rok je na Slovensku naplánované sčítanie obyvateľov. V súvislosti s ním sme niekoľko otázok položili Mgr. Ing. Miloslavovi Bahnovi, PhD., riaditeľovi Sociologického ústavu Slovenskej akadémie vied.

V r. 2021 sa po desiatich rokoch má opäť uskutočniť sčítanie obyvateľov.

V ktorom termíne sa bude sčítanie konať a čo je jeho cieľom?

Sčítanie obyvateľov prebehne v období šiestich týždňov od 15.2.2021 do 31.3.2021. Na jednotlivé otázky pritom budeme odpovedať podľa stavu, ktorý bol 1. januára 2021. Cieľom je po desiatich rokoch zistiť základné údaje o tom, koľko ľudí a kde na Slovensku žije, ako vyzerajú naše rodiny a domácnosti, koľko ľudí býva v akých bytoch či domoch a ako sú tieto naše príbytky vybavené.

Budú sa v sčítaní uvádzať aj údaje týkajúce sa cirkvi, vierovyznania? Ak áno, aké? Pôjde o údaje, ktorých uvedenie je pre osoby žijúce na území Slovenska povinnosť, alebo bude uvedenie údajov o vierovyznaní na dobrovoľnej báze?

Sčítanie sa každých desať rokov organizuje na základe zákona o sčítaní. Podľa tohto zákona je účasť každého občana na sčítaní povinná, rovnako ako zodpovedanie otázok v sčítaní. Súčasťou sčítacieho hárku bude aj jednoduchá otázka na náboženské vyznanie.

**Bude sa budúročné
sčítanie zásadnejšie líšiť
od nateraz posledného
sčítania v r. 2011?**

Zásadný rozdiel bude v tom, že sa celé sčítanie odohrá elektronicky. Teda namiesto vyplňania papierového sčítacieho hárku bude potrebné vyplniť sčítací formulár cez internet prostredníctvom počítača alebo mobilu. Kto bude mať záujem, môže požiadať o sčítanie s asistenciou – buď na kontaktnom mieste alebo pomocou mobilného asistenta, o ktorého sa dá požiadať telefonicky, a ktorý navštívi domácnosť obyvateľa. Druhá zmena je, že sčítanie domov a bytov, ktoré sa naposledy realizovalo spolu so sčítaním obyvateľov bude realizované na základe existujúcich záznamov a budú ho mať na starosti obce. Ľudia teda už nebudú musieť odpovedať na otázky o dome alebo byte, v ktorom bývajú, o jeho konštrukcii či rozlohe.

**Ako budú pri
sčítaní chránené
osobné údaje
tých, ktorí sa
sčítania
zúčastnia.**

Všetko narábanie s údajmi zo sčítania je regulované zákonom o sčítaní a na neho nadväzujúcimi zákonmi. Publikovanie výsledkov zo sčítania bude prebiehať len v podobe, v ktorej nebude možné identifikovať jednotlivcov. O bezpečnosti osobných údajov podrobne informuje štatistický úrad na stránke www.scitanie.sk.

**Ako by sa
mala na sčítanie
pripraviť ECAV? – Na
by ste odporúčali
sústrediť sa ústrediu
cirkvi a na tým, ktorí
vedú jednotlivé
cirkevné zbory ECAV?**

Cirkev by sa mala snažiť veriacim zrozumiteľne vysvetliť, že na Slovensku je financovanie cirkví postavené na údajoch o náboženskom vyznaní zo sčítania obyvateľstva. Teda, že veľmi záleží na tom, ako oni osobne vyplnia údaje v sčítaní. A to, ako odpovedia na otázku o svojom vierovyznaní bude mať vplyv na financovanie ich cirkvi počas obdobia najbližších desiatich rokov. A z praktického hľadiska by duchovní na úrovni cirkevných zborov mali upozorniť nielen starších členov zboru, že vyplnenie sčítania bude možné len elektronicky. Môžu ich upozorniť na možnosť požiadať o asistenciu Štatistický úrad, prípadne dať záujemcom k dispozícii počítač, na ktorom sa sčítanie dá vyplniť.

**Kedy budú
známe výsledky
sčítania?**

Základné výsledky sčítania budú zverejnené najneskôr do 1. januára 2022 a kompletné výsledky sčítania 2021 budú k dispozícii najneskôr do 31. marca 2024. Tieto výsledky budú najdôležitejším údajom o príslušnosti k cirkvám na Slovensku na obdobie najbližších desiatich rokov.

Pýtal sa Martin Šefranko, člen ZED, zborový farár CZ ECAV Bratislava Legionárska

Adventná pieseň: „Ó, príd', ó, príd', Emanuel“

(Evanjelický spevník č. 14)

Z viacerých zahraničných zdrojov spracoval a preložil
Mgr. Martin Vargovčák,
člen ZED, zborový farár
vo Vranove nad Topľou

ADVENT

90 Six 8s. *Voices in unison to the Refrain.* French Missal Melody of XIIIth Century

VENI EMMANUEL

1. Ve - ni, veni, Em - ma - nu - el! Cap -
2. Ve - ni, O Jesse vir - gu - la! Ex -
3. Ve - ni, veni, O O ri - ens Sal -
4. Ve - ni, clavis Da - vi - di - cal Reg -
5. Ve - ni, veni, A - do - na - ti Qui

Organ.

1. tium solve Is - ra - el, Qui gemit in ex -
2. hostis tuos un - gu - la, De specu tuos
3. vare nos ad - ve - ni - ens; Noc - tis depelle tuos
4. na reclude cae - li - ca, Fac iter
5. populo in Si - na - i Legem dedisti tutum

1. i - li - o, Privatus Dei Fi - li - o;
2. tar - ta - ri, Educ, et antro ba - ra - o;
3. ne - bu - las, Dirasque mortis te - nebras;
4. nu - pe - rum, Et claudes vias in - fe - rum.
5. ver - ti - ce, In majestate glo - ri - ae.

(76)

ADVENT

REFRAIN.

Gaude! gaude! Em - ma - nu - el Nas -
Rejoice! rejoice! Em - man - u - el Shall

1. O come, O come, Emmanuel,
And ransom captive Israel
That mourns in lonely exile here
Until the Son of God appear.—Refrain.

2. O come, Thou Rod of Jesse, free
Thine own from Satan's tyranny;
From depths of hell Thy people save
And give them victory o'er the grave.

3. O come, Thou Day-Spring, come and cheer
Our spirits by Thine advent here.

Disperse the gloomy clouds of night
And death's dark shadows put to flight.

4. O come, Thou Key of David, come,
And open wide our heavenly home;
Make safe the way that leads on high
And close the path to misery.

5. O come, O come, Thou Lord of might!
Who to Thy tribes on Sinai's height
In ancient times didst give the law,
In cloud and majesty and awe.

J. M. NEALE

(77)

Adventný čas je vzácnou príležitosťou otvoriť si Bibliu a čítať si viaceré mesiášske žalmy, v ktorých sa nachádzajú predpovede o príchode Mesiáša, túžby ľudských duší po ich záchrane. Túto tému vyjadrujú aj naše adventné piesne. Texty aj melódie týchto piesní vhodným spôsobom reflektujú tému príchodu Mesiáša, ktorý prichádza v plnosti času, narodený zo ženy do nášho – tmou hriechu – poznačeného sveta. Prichádza ako „hviezda z Jákoba“ a „žezlo z Izraela“ (4M 24, 17), podobný „rose z nebies“ (Iz 45, 8), „Slnko spravodlivosti“, „jasná hviezda ranná“, „spása Izraela“ a „spása pohanov“.

Veriaca duša, ktorý dychtí po vykúpení a záchrane, spolu so žalmistom volá: „Ó, brány, pozdvihnite svoje hlavy a zdvihnite sa, večné vráta, aby mohol vojsť Kráľ slávy“ (Ž 24, 7) a tiež prevoláva na slávu: „Hosana Synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!“ (Mt 21, 9) Aj apoštol Pavel dobre pochopil význam tejto udalosti, keď ju opísal slovami: „Noc pokročila, deň sa priblížil. Odložme teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla.“ (R 13, 12)

Tieto a podobné obrazy môžeme vo viere „zahliadnuť“ aj pri speve našich adventných piesní. Niektoré majú veľmi starý pôvod, a predsa nás dokážu svojim obsahom aj melódiu nadchnúť, aby sme vo viere prijali adventnú zvesť.

Medzi pôvodom najstaršie adventné piesne patrí aj pieseň **Ó, príd', ó, príd', Emanuel (ES 14)**.

Prvýkrát bola zaradená do 1. vydania nového slovenského Evanjelického spevníka, 1992. Ešte predtým však bola uvedená v zbierke Zborové spevy z r. 1983.

Tento starý latinský hymnus **Veni, veni Emmanuel** je pôvodne syntézou veľkých tzv. „O antifón“, ktoré

sa používali na adventných vešperách počas oktávy (ozn. „O“) pred Vianocami, v čase od 17. do 23. decembra. Tieto antifóny sú starodávneho pôvodu, siahajúce až do 8.-9. storočia. Spievali sa ako doplnok k modlitbe Magnificat (L 1, 46b – 55) a to sedem dní pred Štedrým večerom a teda polnočnou hodinou Kristovho narodenia. Samotná latinská podoba hymnu je však mladšieho datovania.

Slová a melódia tejto piesne sa vyvíjali osobitne. Latinský text je prvýkrát doložený v Nemecku v roku 1710. Melódia, ktorú poznáme aj my, má s najväčšou pravdepodobnosťou svoj pôvod vo Francúzsku v 15. storočí. V tlačenej podobe sa táto pieseň prvýkrát objavila až v 18. storočí v zbierke **Psalteriolum Cantionum Catholicicarum** (Kolín nad Rýnom 1710). Išlo o 7. vydanie rímskokatolíckeho žaltára/spevníka, ktorý bol zostavený jezuitským hymnológom Johannesom Heringsdorfom v roku 1610 a do roku 1868 dosiahol množstvo revidovaných vydaní. Významným pre text aj melódiu je anglický preklad z r. 1851 a 1861, ktorý vypracoval **John Mason Neale** a z ktorého vznikali ďalšie preklady do moderných jazykov. Tento text bol po prvýkrát kombinovaný s terajšou melódiou *Veni, veni Emanuel*, ktorá bola po prvýkrát uvedená v anglickom spevníku v r. 1851. Túto melódiu prevzali napokon spevníky mnohých cirkví.

Text hymnu – prvá publikácia

Osobitnú pozornosť si zasluhuje textové využitie piesne. Prehistória siaha až k počiatkom samotných *O antifón* (Oktávových antifón), ktoré sa datujú až do 8. storočia. Ak chceme hovoriť o textovej podobe piesne, prichádzame už k spomenutej zbierke *Psalteriolum Cantionum Catholicicarum* z 18. storočia. Text tejto verzie sa v priebehu nasledujúcich storočí zásadne rozširuje, ale nemení. Táto verzia vykazuje všetky charakteristické vlastnosti hymnu: je strofická a metrická. Poradie strof je zmenené tak, aby sa posledný z *O antifón* („*Veni Emanuel*“) stal prvým veršom piesne. Každá strofa sa skladá zo štvorriadkového verša, ktorý prispôsobuje jednu z antifón, a nového dvojriadkového refrénu („*Gaude, gaude! Emmanuel / nascetur pro te, Izrael*“, t. j. „*Radujte sa, radujte sa! Emmanuel / sa narodí pre teba, Izrael*“). Je to teda výslovne adventná prosba aj odpoveď.

Prvá verzia piesne obsahuje päť veršov, zodpovedajúcich piatim zo siedmich štandardných *O antifón*, v nasledujúcom poradí:

1. *Veni, veni Emmanuel!* = „Príď, príď, Emmanuel“ (Mt 1, 23)
2. *Veni, o Jesse virgula* = „Príď, rod Jesseho“ (Iz 11, 1)
3. *Veni, veni, o oriens* = „Príď, príď, jarný svit / hviezda ranná“ (Zj 22, 16)
4. *Veni, clavis Davidica* = „Príď, rod Dávidov“ (Zj 22, 16)
5. *Veni, veni, Adonai* = „Príď, príď, Pán mocností“ (Iz 6, 3)

V každom verši sa pripája refrén: *Gaude, gaude, Emmanuel / nascetur pro te, Izrael*.

Rozšírenie textu

Táto päťveršová verzia hymnu ponechala pôvodné dve *O antifóny* nepoužité. Neskôr (nie je známe autorstvo ani dátum), boli tieto dve zostávajúce *O antifóny* doplnené a publikované v r. 1878. Jedná sa o: *Veni, o Sapientia* (Múdrost') a *Veni, Rex Gentium* (Kráľ národov). V publikácii Josepha Hermanna Mohra v *Cantiones Sacrae*, 1878, je pieseň vytlačená už so siedmimi strofami, kde *Veni Sapientia* je prvou a *Veni, veni Emmanuel* ako poslednou.

Originálny text z doplneného vydania *Cantiones Sacrae* (1878)

1. *Veni, o Sapientia!* = „Príď, Múdrost'“
2. *Veni, veni Adonai!* = „Príď, príď, Pán mocností“
3. *Veni, o Jesse virgula!* = „Príď, koreň Jesseho“
4. *Veni, clavis Davidica!* = „Príď, rod Dávidov“
5. *Veni, veni o oriens!* = „Príď, príď jarný svit“
6. *Veni, veni, Rex Gentium!* = „Príď, príď, Kráľ národov“
7. *Veni, veni Emmanuel!* = „Príď, príď, Emmanuel“

Anglické verzie

Významným je prvý anglický preklad z r. 1851, ktorý vypracoval anglikánsky kňaz a hymnológ **John Mason Neale**. Tento text bol po prvýkrát kombinovaný s terajšou melódiou *Veni, veni Emanuel*, ktorá bola po prvýkrát uvedená v anglickom spevníku. Nasledovala ďalšia reedícia v r. 1861 v kancionáli **Hymns Ancient and Modern**, v ktorej má táto pieseň definitívne ustálený názov: **O come, o come, Emmanuel** a z ktorého vznikali ďalšie preklady do moderných jazykov. Túto melódiu prevzali napokon mnohé spevníky protestantských aj katolíckych cirkví. V súčasnosti sa v anglických spevníkoch vyskytuje ustálená podoba piesne s 5 – 8 veršami, kde je prvý verš zároveň posledným („Ó, príď, ó, príď, Emmanuel“) s týmto poradím a dátumovým označením:

Jedna strofa týchto parafráz na adventné O Antifóny sa môže spievať v posledné dni Adventu v tomto poradí:

Dec. 16: O Emmanuel (1)

Dec. 17: O Wisdom (2)

Dec. 18: O Lord of might (3)

Dec. 19: O Branch of Jesse (4)

Dec. 20: O Key of David (5)

Dec. 21: O Dayspring (6)

Dec. 22: O King of nations (7)

Dec. 23: O Emmanuel (8)

Melódia piesne

Terajšia známa melódia s názvom „**Veni, veni Emmanuel**“ bola prvýkrát spojená s touto piesňou v r. 1851, keď ju *Thomas Helmore* uverejnil v časopise *Hymnal Noted*, spolu so skoršou revíziou Nealovho anglického prekladu textu. V tomto zväzku uviedol melódiu ako „Z francúzskeho misála Národnej knižnice v Lisabone.“ Helmore však neposkytol údaje, odkiaľ čerpal uvedený zdroj. Dokonca sa špekulovalo, že Helmore si melódiu mohol zložiť sám.

John Mason Neale (1818 – 1866)

Záhadu rozlúštila v roku 1966 muzikologička a dirigentka *Mary Berry*, ktorá vo francúzskej Národnej knižnici objavila rukopis obsahujúci melódiu z 15. storočia. Tento rukopis pozostáva zo spevov procesie určenej na pohrebné obrady. Ako píše Mary Berry o svojom objave: „Či bol tento konkrétny rukopis skutočným zdrojom, na ktorý odkazoval Thomas Helmore, v súčasnosti nevieme povedať.“ Berry zdôraznila možnosť, že by mohla existovať „ešte skoršia verzia“ melódie, keďže *Hymnal Noted* odkazuje na Lisabon a nie na Paríž, a na misál a nie na procesiu. Tak či onak, napokon sa ustálila pevná melódia aj pre latinský aj pre anglický text. Umožňuje to tzv. metrický rytmus, v ktorom je táto pieseň napísaná. Je možné pre ňu spárovať viacero metrických nápevov.

Spárovanie hymnického textu z r. 1851/1861 s melódiou Veni, veni Emmanuel sa ukázalo ako mimoriadne významná kombinácia. Text piesne bol prijatý jednak z romantického záujmu o poetickú krásu a stredovekú exotiku, jednak z dôvodu snahy o zosúladenie piesní (hymnusov) s liturgickými obdobiami a funkciami, ktoré v 19. storočí zastupovalo tzv. Oxfordské hnutie v anglikánskej cirkvi. Tento anglikánsky kancionál zohral veľmi významnú úlohu pri presadzovaní myšlienok Oxfordského hnutia a do roku 1895 sa spevník *Hymns Ancient and Modern* používal v troch štvrtinách anglikánskych kostolov. Z tohto kancionála pochádzajú aj ďalšie, po hudobnej i textuálnej stránke významné duchovné piesne. Stali sa známymi ďaleko za hranicami anglikánskej cirkvi.

Náš slovenský preklad piesne *Ó, príd', ó, príd'* Emanuel (ES 14) pochádza od autorov Andreja Žiaka a Ondreja Betku ml. Bol použitý pri vydaní zbierky Zborových spevov už v r. 1983.

K pôvodnému textu sa autori priblížili v incipite 1. 2. 3. a 5. verša (Emmanuel, Syn Dávidov, ranný svit, kráľov Kráľ).

Aj cez tohoročný advent Pán Ježiš stojí pred dvermi. Blíži sa východ Slnka spásy a uzdravenie pod Jeho krídlami, ako píše posledný prorok Malachiáš. Prichádza tak, ako avizuje prorok Izaiáš 42, 2-4 a ohlasuje evanjelista Matúš 12, 19-20: „Nebude sa hádať, nebude kričať, ani nikto na uliciach nepočuje Jeho hlasu. Nalomenú trstinu nedolomí a tlejúci knôt neuhasí, dokiaľ spravodlivosti nepomôže k víťazstvu.“ Prichádza, ako píše prorok Zachariáš 9, 9 „spravodlivý a plný spásy, pokory“. K tomu, aby sme počuli klopanie milého, aby sme mu s radosťou otvorili brány srdc, nech pomôžu aj piesne adventu. Aj tá najstaršia, ktorej posolstvo je vždy aktuálne:

1. Ó, príd', ó, príd', Emanuel, / tak
túžobne lká Izrael / a očakáva nádej
dňa, / keď vôkol ťaží hriechu tma. /
Už blízko, blízko spásy deň, / keď
príde tvoj Emanuel.

2. Ó, príd', ó, príd', Syn Dávidov, / zlo
premôž láskou bezmedznou, /
premôž ho a vyslobod' nás / z pút
hriechu, drahý Mesiáš! / Už blízko,
blízko spásy deň, / keď príde tvoj
Emanuel.

3. Ó, príd', ó, príd', Ty ranný svit, / nás
zo sna hriechov zobudiť, / tmu hustej
noci rozožeň, / nech svitne nový jasný
deň. / Už blízko, blízko spásy deň, /
keď príde tvoj Emanuel.

4. Ó, príd', ó, príd', Syn človeka, / Ty
pravda Božia odveká. / Ku večnej
spáse ved' svoj ľud / a nedaj hriešnym
zahynúť. / Už blízko, blízko spásy
deň, / keď príde tvoj Emanuel.

5. Ó, príd', ó, príd', Ty kráľov Kráľ, / by
nám si spásu daroval, / a keď bude
posledný súd, / nám, Kriste, milostivý
bud'! / Už blízko, blízko spásy deň, /
keď príde tvoj Emanuel.

Žime tak, aby sme všade, kde sa stretávame, mohli vytvoriť Boží chrám

Mgr. Ján Hroboň, biskup ZD ECAV
kázeň prednesená v 19. nedeľu po Svätej Trojici
18. októbra 2020 na Službách Božích
z Cirkevného zboru ECAV Trnava,
ktoré vysielala RTVS na Dvojke.

Pane, prosíme Ťa, daruj nám Ducha, ktorého tvorivá dobrá sila vydrží a nedovolí, aby nás čokoľvek znechutilo, aby sme nepodľahli rezignácii z mnohých problémov, ktoré sa na nás valia každý deň. Aby sme viac d'akovali a Ťa chválili, ako si želali, reptali a vzdychali, aby sme sa uprostred sveta, ktorý sa stará len o seba, lebo je sebecký a závistlivý, dokázali zaujímať aj o šťastie a prospech iných, aby sme o pravých duchovných prekladoch nedokázali nerozprávať, ale ich aj štedro vydávať.

Žalm 27

Hospodin je mojim svetlom a spásou, koho sa mám báť? Hospodin mi je pevnosťou života, koho sa mám ľakať? Keď sa zlostníci približujú ku mne, aby mi zožierali telo, utláčatelia a nepriatelia moji potknú sa a padnú. Keby sa rozložil proti mne tábor, moje srdce sa nebojí; a keby sa aj vojna strhla proti mne, aj vtedy dúfam. Jedno som prosil od Hospodina, to žiadať budem: môcť bývať v dome Hospodinovom po všetky dni svojho života, vidieť láskavosť Hospodinovu a kochať sa v Jeho chráme. Lebo ma skryje vo svojom stane v deň pohromy, schová ma v skrýši svojho stánku, vyvýši ma na skalú. A teraz sa mi hlava povýši nad mojich nepriateľov vôkol mňa; a ja obetovať budem v Jeho stane obete s plesaním, spievať a hrať budem Hospodinovi. Čuj, Hospodine, môj hlas, keď volám, zmiluj sa nado mnou a vyslyš ma! Tebe pripomína moje srdce Tvoj príkaz: Hľadajte moju tvár! Tvoju tvár hľadám, Hospodine. Neskrývaj svoju tvár pred mnou, neodmietaj s hnevom svojho služobníka! Ty si mi býval pomocou, nezavrhní a neopuští ma, ó Bože mojej spásy! Keby ma aj otec môj a matka moja opustili, Hospodin sa ma ujme. Vyuč ma, Hospodine, svojej ceste a veď ma rovným chodníkom pre mojich nepriateľov. Nevydávaj ma pažravosti mojich protivníkov, lebo povstali proti mne falošní svedkovia a násilníctvom sršia. Predsa však verím, že uzriem dobrotivosť Hospodinovu v krajine živých. Očakávaj na Hospodina! Pevný buď! Nech je zmužilé tvoje srdce a očakávaj Hospodina!

Tento Žalm je výkrikom človeka v situácii ohrozenia.

Je to ohrozenie mimoriadne vážne, až hraničné.

Svedčia o tom expresívne výrazy, ktorými opisuje svoje polozenie: zlostníci sa približujú ku mne, aby mi zožierali telo, vojna sa strhla proti mne, som vydaný pažravosti svojich protivníkov, falošným svedkom, sršia násilím.... Prosí Hospodina: „Neskrývaj svoju tvár pred mnou, neodmietaj s hnevom svojho služobníka!“

Túžbu o pomoc a záchranu vkladá do slov: „Jedno som prosil od Hospodina, a to žiadať budem: môcť bývať v dome Hospodinovom po všetky dni svojho života, vidieť láskavosť Hospodinovu a kochať sa v Jeho chráme. Lebo ma skryje vo svojom stane v deň pohromy, schová ma v skrýši svojho stánku.“ Ukryje ma na bezpečnom mieste, kde bude láskavosť, krása a pokoj v Božej blízkosti.

Tieto slová mi pripomenuli jednu dramatickú skúsenosť, ktorú sme zažili v Izraeli, kam sme sa vybrali ako skupina z cirkevného zboru. Bolo to asi pred 5 rokmi.

Jeruzalem sme navštívili v čase veľkého židovského sviatku stánkov. Nie je výnimkou, že pri takýchto príležitostiach vypuknú provokácie a incidenty. Jedna taká potýčka sa strhla práve v starobyľých uličkách Jeruzalema a rýchlosťou blesku sa rozniesli správy o zastrelenom Palestínčanovi, ktorý údajne vyvolal konflikt. Ľudia vybiehali na ulice rozrušení a zisťovali čo sa stalo, pripájali sa žiaci a študenti z blízkych škôl, začalo to vyzeráť ako jedna stupňujúca sa rebélia, len vlások od prepuknutia násilností. Všade behali policajti a vojaci, do úzkych uličiek sa natláčali sanitky a vojenské autá, museli sme odskakovať tesne k múrom, aby sme sa vyhli kolízii. Naša skupina sa rozprchla, ako keď jastrab vletí medzi kurčatá. Samozrejme, že sme boli v strese a obavách, čo sa nami bude. Prišiel pokyn od vedúceho, ktorý sme si rýchlo dali vedieť medzi sebou – tu za múrom, je bezpečné miesto. Skutočne, prešli sme úzkou kamennou brámkou do nádvorja a odtiaľ do malého kostolíka. Zhodou okolností bol postavený ako pripomienka Ježišovho mučenia – bičovania a korunovania trňovou korunou pred ukrižovaním. Sadli sme si na kamenné lavice a prežívali moment úľavy a bezpečia. Hluk ulice už nebolo počuť. Pár metrov, zopár krokov a všetko bolo inak. Modlili sme sa za pokoj pre Izrael a ochranu pre nás všetkých. To upokojenie v Božej prítomnosti bolo výnimočné.

Po tomto túži žalmista, v dramatickej situácii, keď na neho dolieha ohrozenie, nepriateľstvo a nenávisť, byť ukrytý v láskavej prítomnosti nebeského Otca, v Jeho dome.

Myslím, sestra a bratia, že toto je jeden z dôvodov, prečo radi chodíme do našich kostolov a chrámov – prežiť upokojenie v Božej blízkosti. Dnes, keď sú naše chrámy znova prakticky zatvorené a my vnímame ohrozenie vyplývajúce z rýchlo sa šíriacej pandémie, túžime po bezpečí, po upokojení.

Božia blízkosť však nie je viazaná na chrám. Apoštol Pavol v 2. Liste korintským kresťanom hovorí: „Či neviete, že vy ste chrám Boží a Duch Boží prebýva vo vás?“ A na inom mieste: „Boh nebýva v chrámoch zhotovených rukami.“

Po skaze druhého Jeruzalemského chrámu stratili židia svoje kultické miesto. Vnímajú novú situáciu tak, že kdekoľvek sa žid modlí, stáva sa z tohto miesta chrám. A mohli by sme parafrázovať – kdekoľvek sa kresťan modlí, stáva sa z toho miesta chrám. Kdekoľvek prichádza, s kýmkoľvek je, s ním prichádza Božia prítomnosť, pokoj a bezpečie Hospodinovho domu.

Zrejme toto je výzva dnešných zatvorených chrámov, aby sme ich o to viac otvárali v sebe a sami boli chrámom, kde prebýva Duch Boží a jeho ovocie – lásku, radosť, pokoj prinášali všade tam, kde sme.

O tejto nádhernej Božej prítomnosti Svätého Ducha vypovedá aj túžba žalmistu: „Moje srdce mi pripomína Tvoj príkaz: Hľadajte moju tvár! Tvoju tvár hľadám, Hospodine. Neskrývaj svoju tvár pred mnou.“

Pozrieť do tváre človeka znamená získať o ňom prvý dojem.

Pozrieť do tváre Hospodinovej v Starej zmluve ani nebolo možné, takú skúsenosť by človek neunesol, neprežil by. Keď Mojžiš hovoril s Bohom na vrchu Sinaj, kde dostal dosky Zákona, pri návrate späť si musel zakryť tvár závojom, jeho tvár tak žiarila po stretnutí s Hospodinom, že sa Izraelci báli k nemu priblížiť.

V 2Kor. sa píše, že tento závoj z tváre odstraňuje Kristus. V ňom môžeme stretávať Boha už tvárou v tvár, ako hovorí apoštol Ján: „Čo sme na vlastné oči videli, čo počuli, čoho sa nám ruky dotýkali – Slova života.“

Žalmista s úzkosťou prosí: „Neskrývaj svoju tvár pred mnou, neodmietaj s hnevom svojho služobníka! Ty si mi býval pomocou, nezavrhní a neopuští ma, ó Bože mojej spásy!“

Možno máme v aktuálnej situácii podobný pocit, že Hospodin skryl pred nami svoju tvár, že sa k nám otočil chrbtom, opustil nás a ohrozenie sa na nás valí nezastaviteľne ako tsunami. Pán Ježiš nás však ubezpečuje: nezanechám vás a neopustím. Práve Jeho utrpenie, kríž a vzkriesenie je toho istotou, tak ako sme to prežívali v tom malom kostolíku v Jeruzaleme, že On je s nami, uprostred búrky ohrozenia, dáva pokoj.

Predsa však treba povedať, že cez túto situáciu pandémie k nám Boh hovorí výnimočným spôsobom. Nastavuje nám zrkadlo a vyzýva vrátiť sa k hodnotám, na ktorých naozaj záleží. Predovšetkým nás vyzýva podobne ako žalmistu v jeho situácii ohrozenia: „Hľadajte moju tvár.“

Dnes na tvári nosíme rúška. Stali sa symbolmi tejto doby. Odborníci často pripomínajú, aké je ich nosenie na verejnosti dôležité. Tiež hovoria, že viac ako nás, chránia tých druhých pred nami, že ich nosenie je hlavne kvôli tým druhým. Pokiaľ by človek chcel chrániť hlavne seba, musel by chodiť celý v skafandri. Pokiaľ chce brať ohľad hlavne na druhých, stačí iba to najnutnejšie –

rúško. Keď to dokáže každý, tak potom chráni aj seba. Stačí jeden, alebo zopár tých, ktorí neberú ohľad na iných a už budú pribúdať skafandre.

Ježiš nás volá v tejto situácii k tomu, aby nám záležalo na druhých viac, ako na sebe. Tak, ako Jemu záležalo na nás natoľko, že sa za nás obetoval, zomrel za nás, aby sme my mohli žiť.

Mottom týchto dní je ROR – rúško, odstup, ruky.

V blízkosti Hospodinovej tiež platí ROR, ale v inom význame.

R – ako rozhovor

O – ako objatie

R – ako ruka ponúknutá na pomoc

Byť v blízkosti Hospodinovej, vnímať Jeho láskavú prítomnosť, Jeho zachraňujúci dotyk, to je naša nádej a istota, aj v týchto neistých časoch.

Preto je záver tohto žalmu radostným zvolaním a výzvou: „Predsa však verím, že uzriem dobrotivosť Hospodinovu v krajine živých. Očakávaj na Hospodina! Pevný buď! Nech je zmužilé tvoje srdce a očakávaj Hospodina!“

Verím, že uzriem dobrotivosť Hospodinovu v krajine živých. Nie v krajine mŕtvych, ale živých. Očakávaj Hospodina, pevný buď. Očakávať Hospodina znamená dočkať sa záchrany.

Treba byť v tomto očakávaní pevný, lebo máme istotu vyplývajúcu z Jeho slova, že očakávanie spravodlivých prináša radosť.

Veľmi nám chýba osobné spoločenstvo v chráme a stretnutia v našich zboroch. Máme však jedinečnú príležitosť zveľaďovať a budovať ten chrám v našich srdciach. Byť pripravení na obdobie po korone, ktoré bude aj pre cirkev v mnohom ohľade iné, prinesie nové, jedinečné výzvy.

Očakávajme trpezlivo, budme pevní a dočkáme sa radosti.

Tipy na čítanie

John C. Lennox: Kde je Boh vo svete koronavírusu?

Autor publikácie je britský emeritný profesor matematiky na Oxfordskej univerzite. Venuje sa vzťahom vedy, filozofie a náboženstva. Ohlas mali Lennoxove diskusie so známymi ateistami, napr. R. Dawkinsom. Jeho oponentom na diaľku bol tiež S. Hawking.

V útlej, 56 stranovej knihe (vyd. Don Bosco, Bratislava 2020, brožovaná väzba), sa dotýka otázok spojených s pandémiou koronavírusu, ktorá zasahuje do života ľudí bez ohľadu to, či sú kresťanmi, alebo nie a spôsobila, že mnohé z doterajších istôt sú preč.

Dr. Peter Saunders, riaditeľ Medzinárodnej kresťanskej asociácie lekárov a zubárov o publikácii napísal: „Ako máme nájsť zmysel v pandémii, ktorá globálne ohrozuje svet a ktorá svet zastavila? Kde je Boh? Ako takéto niečo mohol dopustiť? Táto domyselná, ale prístupná kniha netvrdí, že pozná všetky odpovede, ale rozhodne hovorí o veľkých otázkach a pomôže vám pochopiť zmysel výziev, ktorým všetci spolu čelíme.“

Z kláštora až k Lutherovi

Rozhovor s Jozefom Mátém

Priznám sa, že ma už od malička fascinovali príbehy ľudí. Rád som počúval ich rozprávanie, cez čo v živote prechádzali a aké nové pohľady im to do života prinieslo. Som už 18 rokov v duchovnej službe ako kňaz a rád si čítam príbehy ľudí, ktorí s Bohom niečo prežili a túto osobnú skúsenosť pretavili do osobného života viery. Nanovo ma vždy udivuje skutočnosť, ako sa Pán Boh skláňa k človeku a dáva mu prežívať svoju blízkosť. Častokrát je to práve vtedy, keď sa ľudský život nachádza v kríze a otriasa sa v základoch. Dnes by som Vám chcel predstaviť člena levického cirkevného zboru Jozefa Mátého. Životný príbeh, ktorý prežil, sa veľmi podobá práve Lutherovým osobným skúsenostiam so živým Bohom. Tieto skúsenosti ho priviedli z múrov kláštora až ku živému Kristovi.

Brat Jozef, skúste našim čitateľom priblížiť svoje detstvo.

Vyrastal som v Topolčanoch. Detstvo som mal veľmi pekné, typicky socialistické, chodil som dedkovi a babke na prázdniny, ale viera sa u nás nepestovala. Otec bol automechanik a mama bola šička. Otec bol v strane a nechcel, aby mal pre vieru problémy.

Kedy ste začali rozmýšľať o Bohu?

Keď som ako malý chlapec chodieval pomáhať dedkovi opravovať rodinnú hrobku, pri pohľade na kríž, som cítil vnútorné volanie. Nedá sa to opísať slovami. Na strednej škole som chodil športovať. Býval som na baníckom internáte v Prievidzi. Ako som raz išiel z tréningu, prechádzal som okolo Spolku sv. Vojtecha. Obrátil som sa do výkladu a tam som prvý krát videl Bibliu. Opäť som začal cítiť vnútorné Božie volanie, ale som sa mu bránil. Ako som išiel znova z tréningu, videl som otvorený kostol, vošiel som dovnútra a vedel som, kadiaľ sa majú uberať moje kroky.

Prečo ste sa rozhodli vstúpiť do kláštora?

Po skončení strednej školy som išiel na faru v Topolčanoch a miestnemu kanonikovi som rozpovedal svoje pocity o tom, že by som sa chcel stať rehoľníkom. Dal mi preto odporúčanie pre štúdium teológie, ako aj pre vstup do rehoľného spoločenstva. Napísal, že som v Topolčanoch miništrantom a zúčastňujem sa tam na svätých omšiach. Začínal som teda u bratov Františkánov v Bratislave. Od mníšskeho života som očakával viacej pokory a chudoby. V tomto mi bol svätý František vzorom a ja som ho chcel nasledovať. Prežil som však opak. Nemohol som praktizovať vieru tak, ako som to cítil. Musel som sa klaňať kostiam relikvií svätých ľudí. Otec predstavený pri jednej večeri hovoril o tom, že sme minuli 700 000 slovenských korún a ja som bol z toho zdesený, pretože to malo málo čo spoločné s Františkovou chudobou. Preto som od Františkánov odišiel a vstúpil som do rehoľnej spoločnosti Milosrdných bratov. Starali sa hlavne o chorých ľudí a preto som si myslel, že tu to bude niečo iné. Bratislava, Slovensko a Čechy patria pod Rakúsku provinciu, dostal som sa teda do kláštora v Rakúsku. Chlapci idú najskôr do

postulátu a potom do noviciátu a potom sa môžu vrátiť na Slovensko. V Rakúskom kláštore boli Česi, aj Chorváti. Tam som si pripadal skôr na dovolenke, ako v kláštore. Bolo to v mnohých prípadoch o opekaní luxusných rybičiek na terase. Mali sme upratovačku, nevedeli sme čo je to prať, umývať, všetko za nás niekto robil. Každú nedeľu sme si mohli vybrať, či chceme niečo študovať v knižnici, alebo sa ísť bicyklovať.

Kláštorný život Martina Luthera zmenilo práve štúdium Biblie. Ako to bolo vo Vašom prípade?

Rozhodol som sa, že budem navštevovať kláštornú knižnicu. Ako prvé mi padla do oka čierna Biblia. Otvoril som ju a bola tam napísané: „Evanjelická cirkev Augsburského vyznania“ a to ma zaujalo. Začal som si ju čítať a Duch Boží mi ukazoval, kde je pravda. Dnes viem, že to bolo Božie vedenie. Veľa som sa pri jej čítaní modlieval a prosil som Boha, aby mi ukázal pravdu. Nakoniec som sa rozhodol odísť z rehoľného spoločenstva a nasledoval som cestu, ktorá nebola ľahká. Doteraz bolo v kláštore o mňa postarané. Zrazu však pridete domov, otvoríte chladničku a nájdete si tam jedno maslo. Prior kláštora mi povedal: „Keď chceš odísť, v poriadku, ale veľa sa modli a po roku opäť príď.“ Dvere späť som mal otvorené. Medzi tým som sa však zoznámil so životom a dielom doktora Martina Luthera a moje kroky sa už nemohli vrátiť späť do kláštora.

Mali ste potom nejaký kontakt s evanjelikmi?

V Topolčanoch žila malá komunita evanjelikov, ktorá nemala svoj vlastný kostol. Katolíci im prepustili svoju malú kaplnku, ktorá bola vlastne márnicom, kde vystierali svojich mŕtvych. Umožnili teda evanjelikom, aby si na tomto mieste vykonávali služby Božie. Chodil som okolo a potom som sa zoznámil aj s evanjelickým bratom farárom, ktorý tam dochádzal z Partizánskeho. Zoznámil som sa aj s mladým študentom evanjelickej teológie. Raz ma navštívil. Bolo to ešte vtedy, keď som sa nachádzal vo Františkánskom kláštore a povedal, že sa spolu pôjdeme pomodliť do kaplnky. Keď sa predstavený kláštora dozvedel, že som bol v kontakte s evanjelickým študentom teológie, tak mi to spočítal, pretože bol proti každému ekumenizmu. Dával mi tie najhoršie roboty, akými bolo zametanie ulice a hlavne čistenie krypty. Musel som zametať priestor pred kostolom, aj keď to malo na starosti mesto. Keď bol aj čistý chodník, musel som ho aj tak pozametať. Čudoval som sa: „Prečo? Prečo musím stále zametať chodník, keď je čistý? Prečo musím stále upratovať kryptu, keď je čistá?“ S pokorou som to však prijal a hovoril som si: „Mŕtvi mi neublížia, skôr živí.“ S týmto študentom evanjelickej teológie sme sa veľa rozprávali. Hovoril mi o ráde jezuitov, ktorí v minulosti najviac prenasledovali evanjelikov. Jezuitský kostol v Bratislave si postavili evanjelici a počas rekatolizácie si ho katolíci zobrali, tak ako aj mnohé iné evanjelické kostoly na Slovensku. Dnes viem, že mi tohto mladého muža poslal Pán Boh do cesty, aby nasmeroval kroky môjho života správnym smerom.

Ako ste sa dostali do nášho levického cirkevného zboru?

Po tom, ako som odišiel z kláštora, žil som v Bratislave a s prvou partnerkou mi vzťah nevyšiel. Z tohto vzťahu mi zostala dcéra Lucka. Veľmi ma to zobralo a bolo ťažké jej vynahradiť otca, aj mamu. Po dlhých rokoch mi kolegovia povedali: „Nemôžeš byť sám. Choď do zoznamovacej kancelárie a tam si nájdeš partnerku.“ Najskôr som sa vzpíeral. Modlil som sa: „Pane, keď si mi ukázal pravdu vo viere, ak chceš, aby som mal manželku, tak mi ju pošli a nech sa stane Tvoja vôľa.“ Cítil som, že mám ísť do

zoznamovacej agentúry a hneď na prvýkrát som sa zoznámil s Ivankou, mojou terajšou manželkou. Veľa sme sa rozprávali a následne som prišiel do Levíc. Ona mala záujem o duchovno, ale nebola k viere v Pána Boha vedená. Svedčil som jej, ako som to ja prežil v živote. Hovoril som jej: „Modli sa k Pánu Bohu a On ti ukáže tú správnu cestu.“ Nakoniec som sa rozhodol, že prídem žiť aj s Luckou do Levíc. Dnes viem, že to bol skutočne Boží pokyn. Našli sme tu evanjelický kostol, navštívil som brata farára M. Rieckeho a všetko zrazu začalo naberať ten správny Boží smer.

Pred časom sme krstili Vašu dcéru Ivanku, ktorá sa Vám narodila. Pri tejto príležitosti Vaša manželka Ivanka prestúpila z katolíckej cirkvi do nášho evanjelického cirkevného zboru. Dcéra Lucka bola teraz koncom júna confirmovaná a navštevuje pravidelne naše stretnutia mládeže. Spoločne ako celá rodina navštevujete naše služby Božie. Neolutovali ste odchod z kláštora a zloženie vlastnej rodiny?

Nie, ale niekedy prežívam duchovný zápas. Vykonávam funkciu šoféra autobusu a veľmi ma to baví. Často sa mi pritom stane, že nejaká babička mi pritom venuje ruženec. Vtedy mi diabol hovorí: „Spravil si chybu, veď katolícka cirkev je jednotná a najväčšia.“ Stále si však uvedomujem, že reformácia bola od Pána Boha. Jediné čo nás môže viesť, je sväté Písmo. Inak sa priestor otvára pre mnohé bludy. Hraničí to až z okultizmom. Niektori povie, že okultné je iba čítať horoskopy. Je to aj vtedy, keď sa do Medžugoria ľudia prichádzajú modliť k panne Márii a mnohí tam z toho odpadávajú. Vždy sú tam však prítomní exorcisti, ktorí zasahujú. Mal s tým problém aj nebohý pápež Ján Pavol II. a má s tým problém aj pápež súčasný. Keď mi diabol vsúva pochybnosti, či som urobil dobre, vždy si hovorím to Lutherove: „Tu stojím a inak nemôžem.“ Vždy keď sa pomodlím, Pán Ježiš mi dá do duše pokoj. Moju manželku Ivanku som požiadal o ruku v kaplnke majstra Jána Husa v Prahe. V jej priestoroch sa dodnes konajú služby Božie. Ale kvôli tomu, aby sa kazateľnica neznehodnotila, je tam zakázaný prístup. Ja som sa na tomto mieste rozhodol požiadať svoju snúbenicu Ivanku o ruku. Povedal som pani, ktorá mala túto kaplnku na starosti, čo hodlám urobiť a ona odpovedala: „Jo, tak keď je to takhle, tady máte klíče.“

Každý máme svoje pokušenia šité na mieru. Martin Luther ako bývalý mních si zobral za manželku Katarínu von Bora, tiež bývalú mníšku. Mnohí ľudia ich preklínali. Mnohí sa im vysmievali a posmešne hovorili, že z takéhoto manželstva sa môže narodiť iba antikrist. Vy ste jeden z mála, ktorý dokážete do hĺbky pochopiť Lutherove duchovné zápasy. Sám ste si prešli podobnou cestou života. Čo by ste chceli odkázať členom nášho evanjelického zboru v Leviciach?

Viem, že reformácia bola Božím dielom. Nechcel by som, aby sme sa vrátili pred reformáciu, inak by to bolo popretie Božieho slova. To nás má viesť a byť centrom nášho života. Musíme vo svojej viere vydržať hlavne na Slovensku. Keby nebolo evanjelickej cirkvi, dnes nemáme ani slovenský jazyk. Toto treba zdôrazňovať všetkým ľuďom, hlavne však mladej generácii. Neopisoval som všetko, čo som prežil v kláštore. Keby som tak urobil, mnohým by sa z toho prevracal žalúdok. Dnes nie je vo mne zlosť, ale my si musíme uvedomiť, že to ich učenie nie je správne. My si musíme zachovať aj do budúcnosti tú rýdzosť Božieho slova. Pán Boh nám nedal Bibliu zo žartu ale preto, že je to pravda a my by sme sa mali tej pravdy držať po celý náš pozemský život.

**Za rozhovor Jozefovi Mátemu ďakuje ThDr. Martin Riecky,
tajomník ZED Dunajsko-nitrianskeho seniorátu, zborový farár v Leviciach**

Tipy na čítanie

Bengt Pleijel: Nebesky bohatí

(Putovanie Kázňou na vrchu v 5. – 7. kapitole Evanjelia podľa Matúša)

Bengt Pleijel (*31.1.1927 - +31.10.2020)

bol švédsky evanjelický farár, známy ako požehnaný kazateľ a rečník s bohatými skúsenosťami v práci s konfirmandmi, mládežou, vzdelávaním zamestnancov cirkvi i jej dobrovoľných spolupracovníkov, aj ako autor kresťanskej literatúry zameranej na posolstvo Biblie. Viaceré publikácie tohto vzácného duchovného pastiera boli vydané i v slovenčine:

...a ľady sa roztopia...

(Dvadsaťosem duchovných kvapiek; samizdat, Liptovský Peter 1990);

Brána viery otvorená

(Putovanie vierou všeobecnou kresťanskou; Tranoscius 1992; Polárka 2005);

Obrovská moc Božej sily

(Putovanie Listom Efezským; Tranoscius 1995);

Tajomstvo tvojho krstu

(Putovanie plné objavov do silového poľa krstu; Polárka 1997);

Prorok Daniel

(V Božích rukách nech sa deje, čo sa deje; Polárka 2000);

Ako bolo na počiatku

(Putovanie prahistóriou – 1. Mojžišovou 1 – 11; Polárka 2001);

Prežiť v Laodikei

(Niekoľko receptov na prežitie pre cirkev putujúcu púšťou; Polárka 2003);

...Aby ste vedeli...

(Putovanie Prvým listom Jánovým; Tranoscius 2015).

Pleijelov knižný titul: **Nebesky bohatí (Putovanie Ježišovou kázňou na vrchu)**, vydal Transciscus, Liptovský Mikuláš 2020, preložil zo švédskej pôvodiny – De himmelrika – En vandring genom Jesu Bergspredikan. Ljungkile: Vetekornets förlag v roku 1990 do slovenčiny Michal Hudák ml. Tento architekt, výtvarník a spisovateľ so slovenskými koreňmi, žijúci od r. 1978 vo Švédsku, je v povedomí slovenských čitateľov zapísaný pútavými detskými knihami (Pastier a jeho 100 ovečiek, Trma-vrma v Betleheme; Môj dobrý pastier) o Brankovi Barankovi – ovečke s čiernymi ušami. Sám ich bohato ilustroval.

Kľúč ku kázni na vrchu

V úvode publikácie **Nebesky bohatí** jej autor Bengt Pleijel zdôrazňuje nutnosť nájsť kľúč k Ježišovej kázni na vrchu (Matúš 5. – 7. kapitola). Čo ním je? – To, „aby som pochopil a spoznal toho, kto káže“, nadviazal „osobný vzťah s tým, kto ju hovorí.“ Ak nenájdeme kľúč, Ježišovu kázeň budeme pokladať za nereálnu, ťažko prijateľnú, nemodernú, podľa ktorej nemožno žiť. Zároveň autor pripomína, že „za každým Ježišovým slovom sa dajú nájsť poklady i poskrývané zásoby“ (Iz 45, 3).

V kontexte Matúšovho evanjelia poukazuje, že „Ježišov príchod bol súčasne aj novým stvorením. ... Keď sa nám prihovára Ježiš, zakúšame večnosť a zrod nového života. ... Nachádzame to, čo nás robí bohatými v kráľovstve nebeskom.“ V ňom spoznávame, že „Boh sa skutočne zaujíma o nás, úbohých ľudí. ... Nemiluje nás však preto, že sme takí, akí sme“, ... ale „miluje nás napriek tomu, akí sme, ... chce nás zmeniť.“ „Keď nás zachraňuje, neprichádza zhora. Stáva sa človekom medzi ľuďmi.“

Autor tiež pripomína, že „skrže Ježiša nám ukazuje, ako vyzerá skutočný, pravý a zdravý človek.“ Súčasťou Ježišovho vyučovania bolo aj to, že poslucháčov „učil vidieť ľudskú biedu a zároveň aj nebeské prostriedky, ktoré ju premáhajú. Učil, uzdravoval a pomáhal“ (Mt 4, 23 – 25). „Keď o týchto udalostiach čítame dnes, nepozeralme sa na ne len ako na minulosť. Sme súčasťou príbehu. Ježiš je v našom strede a hýbe nami. ... Robí z nás boháčov v kráľovstve nebeskom, aby sme mohli obohacovať iných.“

Na pešiu túru knihou

Autor radí, aby sme knihou nepreleteli, ani ju nečítali ako „cestu autom“, počas ktorej sa sem tam zastavíme a urobíme si fotku. Odporúča, „pešiu túru knihou“ – čo v praxi znamená, zdržať sa pri nej, dovoliť „slovám, myšlienkam a obrazom, aby sa v nás usadili.“ Čítali ju nie ako súbor informácií, ale ako meditatívny text – s modlitbou, premýšľaním a zapisovaním si myšlienok, ktoré nás oslovili. Popri tom, že kniha môže byť podnetnou pomôckou pre dennú osobnú pobožnosť, je publikácia vhodná aj na spoločné čítanie Písma svätého s inými v rámci modlitebnej alebo biblickej skupinky. B. Pleijel však publikáciu nepokladá za „rýchlokurz, ako sa expresne dostať do kráľovstva nebeského“. Ježišovu kázeň na vrchu vníma ako „návod od Pána Boha na každodenné použitie, ktorý ti pomôže žiť v Jeho prítomnosti.“ „Pre Ježišových učeníkov je Jeho slovo miestom, kde sa cítia ako doma – kde sú doma.“

Nebesky bohatí udržiavajú očný kontakt s Bohom

Aj čo sa formy týka, je kniha „putovaním“. Autor text rozčleňuje na kratšie etapy (kapitoly) - postupne sa venuje výkladu konkrétneho verša Ježišovej kázne na vrchu, či interpretácii niekoľkých (2–5) veršov. Komentáru príslušného verša či skupiny veršov dáva vždy nadpis, ktorého prvú časť tvorí názov knihy (Nebesky bohatí). Niektoré nadpisy majú v sebe kus provokatívnosti vyvolávajúcej zvedavosť čitateľa. Spomeňme napríklad: Nebesky bohatí udržiavajú očný kontakt s Bohom (Mt 5,8); Nebesky bohatí poznajú očného lekára (Mt 6,22-23); Nebesky bohatí radi objímajú stromy (Mt 7,16-20); Nebesky bohatí sú múdri blázni (Mt 7,24-27). Z Pleijelových riadkov je zrejmý jeho dušpastiersky zámer. Podľa neho kázeň na vrchu „Ježiš hovorí tým, ktorí Mu chcú vo viere a v láske patriť, a tak k Nemu prichádzajú.“ Pýta sa: „Čo vidí Ježiš, keď sa pozrie na teba? Tvoju povrchnosť? Tvoju únavu? Tvoju túžbu? Myslím si, že vidí len TEBA! A túži potom, aby si s Ním nadviazal očný kontakt. Túži po osobnom vzťahu práve s tebou.“

Vyberáme z myšlienkového bohatstva tejto knihy:

- „Byť učeníkom znamená, že prijímame vyučovanie. Učeník Ježiša Krista sa chce učiť od Ježiša. Nech sme akokoľvek starí a nech máme akékoľvek bohaté skúsenosti z kresťanského života, nikdy nebudeme môcť povedať, že už sa nepotrebuje učiť. Nebo k nám prichádza skrze Ježišove slová. Vďaka Jeho slovám vlastnime poklad v kráľovstve nebeskom. Preto môžeme ľuďom, ktorých stretneme na ceste životom, niečo odovzdať.“
- „Mt 5, 3 je kľúčom ku kázni na vrchu. Týmto kľúčom je skutočnosť, že Ježiš sa s nami stretáva v našej chudobe, prihovára sa nám slovami, ktoré sú duch a život (J 6, 63). Ak tento kľúč stratíme, budú pre nás Ježišove slová z kázne na vrchu príliš tvrdé. Oslepia nás a zasiahnu ako údery bičom. Privedú nás k zúfalstvu. „Nikdy zo mňa nebude taký dokonalý kresťan, o akom sa hovorí v kázni na vrchu.“
- „V plači a žiali v skutočnosti nie je žiadna blaženosť. No môcť sa vyplakať v prítomnosti Spasiteľa – v tom je blaženosť. Lebo tam, kde je On, je aj útecha.“
- „Tí, ktorí patria Pánovi Ježišovi, musia byť pripravení na utrpenia kvôli viere.“
- „To, s kým trávime čas, nás veľmi ovplyvňuje. Ak svoj čas večer čo večer trávime pred televízorom, premeníme sa na prázdnych, požadovačných ľudí s obmedzeným spôsobom myslenia. Ak však budeme tráviť čas s Ježišom, budeme krotkí. ... Ježišove slová nás obmäkčujú. Zatvrdnutosť mizne. V Jeho rukách mäknem, aby môj život mohol preformovať na niečo nové.“
- „Ak sa v zrkadle pozerám na seba samého, odráža sa na mojej zreničke môj vlastný obraz. V centre pozornosti je moje JA. Moje veľké, samolúbe, múdre, ustráchané JA. Ak sa však pozerám na Ježiša, vznikne na mojej zreničke obraz Ježiša. Ježiš vstúpi do centra môjho života. A ak sa zahľadím na ukrižovaného Ježiša, musí moje JA ustúpiť.“
- „Ak niekto schová svoju vieru, nikdy nebude môcť spoznať jej silu.“
- „Ježiš je svetlom a my sme svietnikom. Nes svoju sviecu pevne upevnenú v svietniku. Naše svetlo svieti, len ak sme napojení na náš zdroj svetla. ... Kde sú všetci tí nosiči svetla? Počuješ, ako sa na teba Ježiš pýta?“
- „Vďaka Ježišovi sme sa stali deťmi Kráľa nebies. Môžeme byť vôbec niečím viac?“
- „Bohatí v kráľovstve nebeskom sú malými velikánmi.“
- „Aj dnes robíme to, čo kedysi – odstraňujeme z prikázaní ich skutočné výzvy. Zjednodušujeme si ich. Platnosť prikázania ohraničujeme len na samotný skutok: zabitie, cudzoložstvo ... Ježišov učeník nie je verný len litere. Ježiš ho berie so sebou na hĺbkové potápanie pod literu.“
- „Ak sa rozhodneš ísť životom ako poslušný učeník Pána Ježiša, všimneš si jednu vec Ježiš sám pôjde vždy s tebou.“
- „Ak s niekým trávime veľa času, začneme sa naňho podobať. Môžeme prichádzať pred Božiu tvár, pred Toho, ktorý dáva vychádzať slnku na zlých aj na dobrých a zosiela dážď na spravodlivých aj na nespravodlivých. Boh svoju lásku rozhadzuje veriacim i ateistom, i keď Jeho lásku neprijímajú. Ak už niekto niekedy opovrhol svojou láskou, vieš presne, ako sa cíti Boh.“
- „Za čias Pána Ježiša si ľudia robili starosti, lebo nemali dosť šiat. Dnes máme so šatami starosti skôr preto, že ich máme príliš veľa. Máme príliš veľký výber. Reklama má obrovský vplyv a vyžaduje si to veľa síl, aby sme sa nestali otrokmi módných trendov.“
- „Vďaka Ježišovi sa opäť staneme ľudskými. Keď žijeme v Ježišovom silovom poli pôsobnosti, nepremeníme sa na malých bohov. Ak nás niečo srbí na chrbte, nerastú nám anjelské krídelká. Ježiš z nás robí ľudí. Zdravých. Skutočných. Pravých.“

V čase prípravy časopisu Melanchton musel ísť Bengt Pleijel ísť do nemocnice a mal podstúpiť operáciu, ktorá bola naplánovaná na 17. novembra 2020. Išlo o rozsiahlejšiu a riskantnejšiu operáciu a Bengt sa s lekárom dohodol, že ak sa srdce zastaví, nebudú sa robiť žiadne resuscitačné pokusy.

Operáciu prežil a smel žiť ďalšie dva dni.

Jeho posledné slová personálu boli:

"Stačí, som pripravený. Pán Boh si prišiel pre mňa."

Chcel Vám všetkým poslať túto pieseň:

**Ježiš, milujem Ťa, Ty miluješ mňa,
Ty trpíš na kríži a ja sa k Tebe modlím.
Ježiš, vstal si z mŕtvych, hrob je prázdny.
Stojím tam v úžase, ó, aké mystérium.
Vstúpil si k Otcovi, stojíš pred Jeho trónom,
dívaš sa na svoj ľud s láskou, modlíš sa za nich.
Ježiš, Ty si s nami v živote a v smrti,
moje srdce horí žiarou Tvojej lásky.
Sláva Ti, ó, Otče, sláva Ti, Boží Synu.
Sláva Ti, Duchu, až na veky vekov.**

Tipy na čítanie

Pavel Hradilek:

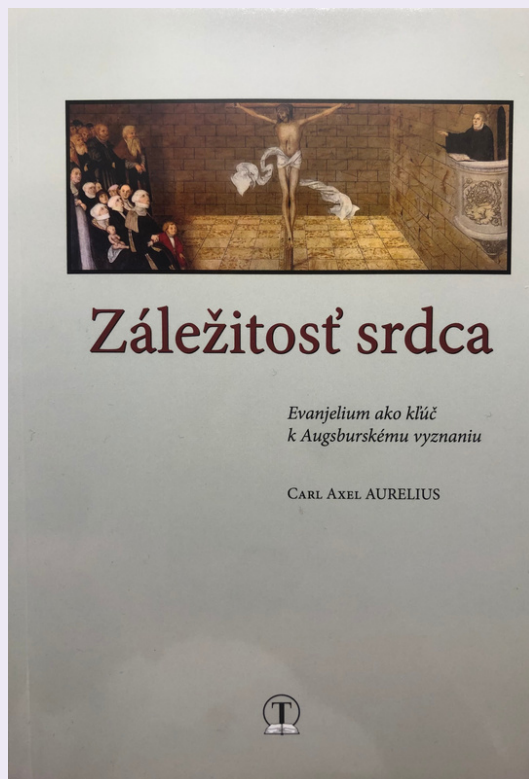
**Bohoslužba jako cesta k sblížení
(Křesťanská liturgika)**

Ekumenicky koncipovaná príručka liturgickej teológie. Obsahuje ukážky ako z historických prameňov, tak aj zo súčasných liturgických textov.

400 strán, 45 tabuliek, 13 obrázkov

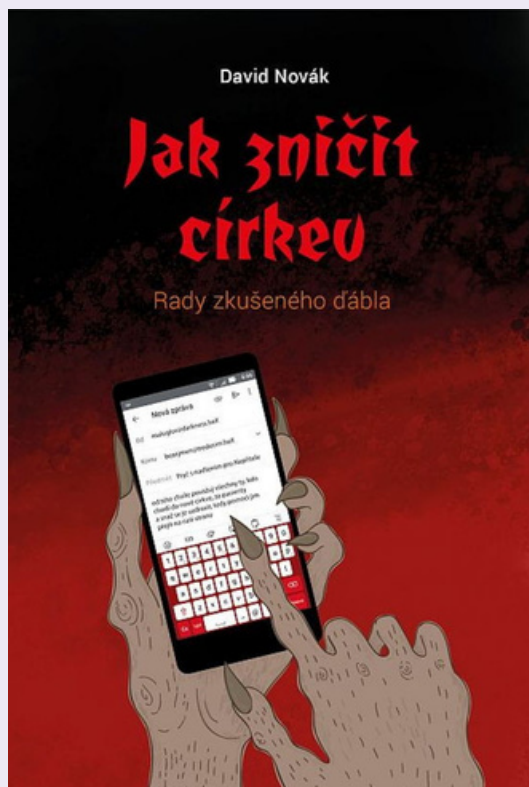
Autor Pavel Hradilek je vyučujúcim na Institutě ekumenických studií v Prahe, ktorý v 2018 publikáciu vydal.

Je dostupná cez <https://www.getsemany.cz/knihy>.

Carl Axel Aurelius: Záležitost srdca (Evanjelium ako kľúč k Augsburskému vyznaniu)

Zaoberanie sa textom spred mnohých storočí, akým je Augsburské vyznanie, môže kde-komu pripadať ako prplanie sa s ošumelým predmetom patriacim do starinárstva. Práca Carla Axela Aurelia však nie je kratochvíľou staromilca. Naopak, pozorne čítať jeho knihu je sťa vložiť do gramofónu vinylovú platňu a... – prekvapí vás oslovujúca a podmanivá hudba. Kto sa, nie bez premýšľania, odváži s C. A. Aureliom započúvať a zapozerať do minulosti, tomu z nej „zaznejú“ mnohé „krásne tóny“, vyvstanú dôrazy, ktoré nevšimáť si by bolo škoda. Napr. že: - Augsburské vyznanie nie je „nezávislým“ textom, ale má svoj základ v bohoslužobnom vyznaní, je dokumentom cirkvi sláviacej služby Božie, poskytujúcim jasný a pravdivý obraz toho, čo prebiehalo v evanjelických oblastiach; - kázať evanjelium nie je nič iné, ako dovoliť Kristovi prísť k nám alebo Ho priniesť k nám; - na Službách Božích sa odohráva stretnutie medzi Bohom a človekom – nadväzuje sa tu zmluva priateľstva, ktorá sa udržuje a prehľbuje; - ten, čo neďakuje, si chce zaslúžiť ... robí si vo vnútri svojho srdca a zvonku zo svojich skutkov iného boha než pravého Boha. Vydal Transcius, Liptovský Mikuláš 2020, 136 strán, mäkká väzba.

David Novák: Jak zničit církev (Rady zkušeného ďábla)

Vydalo Nakladatelství KMS, Praha 2020, 104 strán, mäkká väzba.

Autor, známy blogger a predseda Rady CB David Novák, si zvolil rovnakú formu ako kedysi C.S. Lewis: fiktívnu korešpondenciu medzi skúseným diablom a jeho učeníkom. Ten dostáva písomné rady ako zlikvidovať nedávno vzniknutý cirkevný zbor. Jednotlivé kapitoly čitateľovi ponúkajú novú perspektívu pohľadu na staré, známe problémy. Kniha s pastierskou múdrosťou učí vidieť, čo je pre cirkev ničivé, a naopak, čo ju buduje – na čo ani pookúšiteľ nestačí. Jej text je napísaný sviežo. Svieta na slabiny života zboru, na ktorých máme svoj podiel. Predhovor napísal Pavel Hošek.

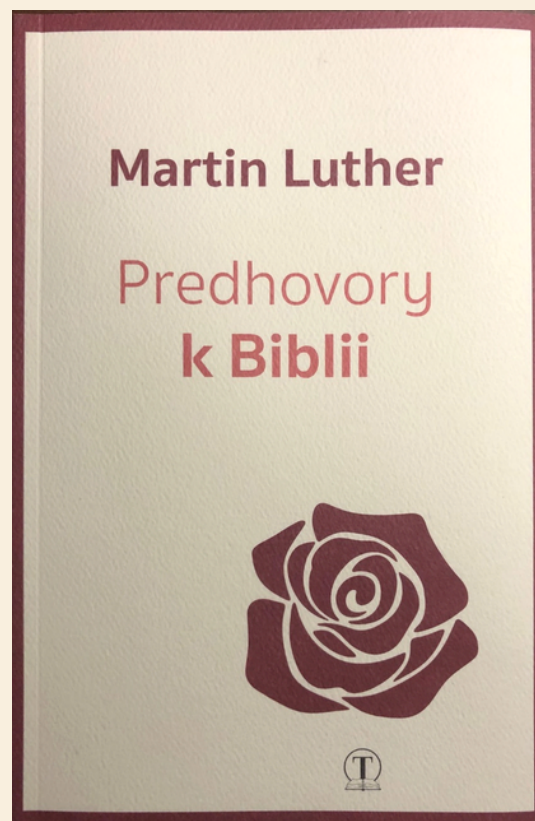
Martin Luther: Predhovory k Biblii

Vo vydavateľstve Tranoscius v edícii Teologická knižnica vyšla kniha Martin Luther: Predhovory k Biblii.

Predslov ku knihe napísal Prof. ThDr. Štefan Kátlovský.

Počet strán 130

Cena 8,50 Eur.

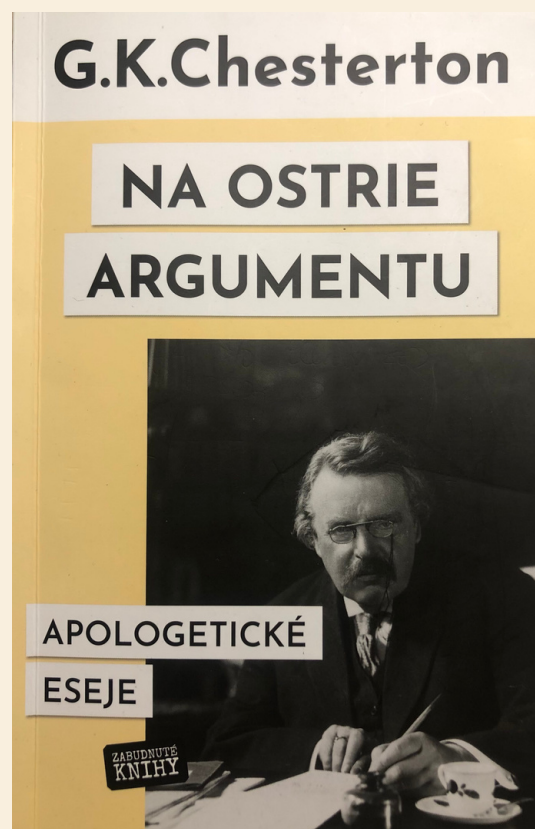

Gilbert Keith Chesterton: Na ostrie argumentu (Apologetické eseje)

Vydalo vydavateľstvo Zabudnuté knihy, Bratislava 2020

128 strán, mäkká väzba.

Ide o výber najlepších apologetických textov „princa paradoxu“, brilantného spisovateľa Gilberta K. Chestertona. Reaguje v nich na viaceré protikresťanské argumenty. Napriek tomu, že autor zomrel pred viac ako 80 rokmi (v r. 1936), jeho myšlienky prekvapia nielen výstižnosťou, ale aj aktuálnosťou.

Za Jánom Bakalárom

**V sobotu 25. júla 2020 sa
v Chráme sv. Trojice v Prešove
konala pohrebná rozlúčka
s naším oltárnym bratom
Jánom Bakalárom
(15.9. 1959 – 22. 7. 2020),
bývalým predsedom
Združenia evanjelických
duchovných.**

Moje prvé stretnutie s Jankom Bakalárom sa datuje do mojich gymnaziálnych čias, kedy ma moje prázdninové putovanie po Slovensku priviedlo až do Kukovej, a to aj do jeho rodičovského domu. O niekoľko rokov neskôr sme sa stretli znova, tentokrát už ako konškoláci na bohosloveckej fakulte. Študenti vyšších ročníkov sa však na prednáškach s mladšími vídali pomerne zriedkavo, preto sme sa častejšie stretli pri futbale či inej voľnočasovej aktivite. Už vtedy však Janko všetkých nás prekvapoval, ako sa vedel na ihrisku plný elánu prihovoriť malým chlapcom a behom minúty zorganizovať pre nich krátku súťaž v kopaní jedenástok...

O čosi neskôr sme sa už ako mladí farári občas stretávali najskôr v jeho rodnej obci a potom v regióne pod Tatrami. Tam veľa času strávil pri budovaní zborových domov v Batizovciach, Gerlachove a nového kostola vo Svite. Avšak všade, kde pôsobil, horlivo budoval aj duchovný dom cirkvi. Nie náhodou pri jeho inštalácii za seniora Tatranského seniorátu na jeho adresu zazneli slová: „Fantáziu lásky má veľkú...”

Janko sa spod Tatier vybral na východ, ja na západ. Naše osobné stretnutia sa preto stali oveľa zriedkavejšími, ale o to radostnejšími. A potom sa objavila správa o jeho vážnych zdravotných problémoch... Jedno z našich posledných osobných stretnutí bolo v Bánovciach nad Bebravou, kde napriek svojim ťažkostiam vystupoval v roli cisára Leopolda I. v divadelnom predstavení Krvavý trón. To úplne posledné bolo na jeseň v roku 2019 na Teologickej konferencii v Poprade, kde si pripomenul 35. výročie ordinácie, a ja som mal možnosť poďakovať sa mu za jeho dovedajšiu prácu na vinici Pánovej.

Služby Božie na začiatku Roka evanjelického školstva (17.11.2020, Prešov)

Naše kontakty sa museli obmedziť na krátke, ale veľmi povzbudivé telefonické pozdravy. Zvyčajne mi zatelefonoval, keď vlakom práve prechádzal cez Trenčín do Bratislavy na terapiu. Ja som mu zasa odovzdával pozdravy od priateľov z Nemecka, s ktorými spolupracoval ako predseda Združenia evanjelických duchovných. Verím, že ostatní bývali predsedovia ZED sa neurazia, ak prezradím, že nemeckí partneri sa vždy pýtali iba na Janka, na nikoho iného...

Na pohrebnej rozlúčke s bratom Jankom Bakalárom zaznelo veľmi pekné vyznanie z úst brata generálneho biskupa Ivana El'ku: „Chcem úprimne priznať, že som ho vždy považoval za najlepšieho z nás. Za najaktívnejšieho a najsnaživejšieho farára...“ Domnievam sa, že takto sme brata Janka vnímali mnohí. A preto sme Pánu Bohu za jeho život, za jeho prácu pre našu cirkev, ako aj za jeho dlhoročné priateľstvo k nám úprimne vďační.

Ján Bakalár pre preberaní Ceny mesta Prešov za rok 2018

Mgr. Ján Bunčák
predseda ZED,
zborový farár v Trenčíne

Modlitby Jána Bakalára

Pane, chcem Ti dnes vyznať, že naozaj platí, že bez Teba ničím nie som, nič neviem a nedokážem a že všetko, čo dostávam z Tvojej ruky, je pre moje dobro! Daj, prosím, aby som nijakým činom nesiahol na Tvoj Majestát a Tvoju Slávu! Pomáhaj nám, aby sme si neprivlastňovali skutky, ktoré konáš Ty, lebo my do nich len vstupujeme, ale Ty si ich Tvorcom! Nech naše srdce nespýšnie, nech sa nepovyšuje, ale nech Ťa chváli v Duchu Svätom a oslavuje za Tvoju milosť, pomoc a záchranu a za celé stvorenstvo! Zmiluj sa nad nami vo svojej milosti a pomáhaj nám i dnes svedčiť o Tebe, našom jedinom Spasiteľovi! Amen.

(Tessnou bránou 20.4.2008)

Pane Ježišu, tak predivne si sa dotkol môjho života, tak predivne si do neho vstúpil. Nikto nie je ako Ty, lebo Ty si základom našej spásy, nového života a nádeje. Tebe je daná všetka moc na nebi aj na Zemi, Tebe nič nie je nemožné... Prosím za mojich blízkych, za tých okolo mňa, ktorí Ťa nepoznajú, prosím za milosť, ktorú si daroval aj mne, aby poznali, že Ty si jediný základ vykúpenia, nádeje a nového života! Veď Duchom Svätým aj Jehovistov, aby spadla opona z ich očí a mysle, ale aj všetkých ostatných (sektárov a inak zvädzaných, či už zvedených), ktorí záchranu svojho života nepostavili na Tvojom kríži! Nech uvidia a spoznajú, že Ty, Pane Ježišu, si ich Spasiteľ a Syn Boží, ktorý zomrel na dreve kríža aj za nich a ktorý dnes sedí po pravici Boha Otca na nebesiach! Zmiluj sa nad nimi aj nado mnou! Veď nás svojím Duchom Svätým, otváraj nám ústa k novému svedectvu o budovaní našich životov na Tebe z drahého materiálu pokory, pokánia, poslušnosti a služby! Amen.

(Tessnou bránou 21.4.2008)

Pane, ďakujem Ti za každé Tvoje Slovo aj za všetky napomenutia! Daj, nech činím Tvoju, nie svoju vôľu! Nech som povolný Tvojej pravde, a nie pravdám tohto sveta! Zmiluj sa! Pomôž mi svojím Duchom bdieť a vytrvať patriť Tebe v myšlienkach, slovách i skutkoch! Nedovoľ, aby sme sa v zbore alebo cirkvi delili na ľudoch, ale daj, nech sa zjednotíme pod Tvojim krížom ako hriešnici, ktorí v pokore volajú: 'Pane, zmiluj sa a posilňuj nás milosťou svätého krstu, aby sme v jednote zvestovali evanjelium o záchrane skrze Tvoj kríž!' Amen.

(Tessnou bránou 22.4.2008)

Pane Ježišu, odpusť mi, že ešte stále chcem robiť veci zo seba a ešte stále vyťahujem dlaň z Tvojej dlane a často kráčam v sile vlastných slov a myšlienok, že nečakám, keď Ty vravíš, „počkaj, spoznaj, kde je dar mojej prítomnosti a požehnania a svoje ruky nechaj v mojich, ja všetko dokonám – JA SOM! Pane Ježišu, zachráň ma – nás, lebo tak rýchlo viem odsúdiť, ale nie pochopiť a pomôcť! Vyplň prázdnotu v mojom srdci Ty sám! Iba Ty sám vytiahni brvno pýchy z môjho oka, aby som nezostal v tme hriechu! Zachráň ma od konzumného kresťanstva, akademickej 'viery' aj života bez obetí v tichosti a pokore, v ktorej s celou cirkvou volám 'Maranatha' – 'Príď!' Amen.

(Tessnou bránou 23.4.2008)

Pane Ježišu, daj prosím, nech viac myslím na iných! Nauč ma zápasiť za nich pred Tvojou tvárou a neustávať! Premieňaj ma, aby aj môj život bol príkladom služby a pokory a prosím, nech som aj v tomto ako Ty! Amen.

(Tessnou bránou 24.4.2008)

Pane, oslobod' ma vo svojej milosti od akéhokoľvek „pózovania – slávybažnosti!“ Od zviditeľňovania seba miesto Teba a od fingovaných póz pre oči! Prosím, hľad' do mňa, nazeraj svojím svetlom, nech nie je nič ukryté a všetko nech vyjde najavo! Uzdrav ma a obnov svojím Svätým Duchom! Nech to, čo si ľudia všimnú, nie je moja forma, ale Tvoj obsah! Pane, dávam Ti do rúk svoj strach, obavy, zbabelosť v mnohých veciach. Ty o všetkom vieš, prosím, pomôž mi hľadiť vždy hore, na to všetko, čo si mi v sebe daroval (Efezským 1,3)! Nie na to, čo ponúka svet. Pomôž mi obstať pred útokmi a tlakmi – necúvať a nezastať! Podaruj mi, prosím, priamosť v slovách a skutkoch pre svojho Syna Pána Ježiša Krista! Amen.

(Tessnou bránou 25.4.2008)

Pane, oslobod' ma od predstáv, akí by mali byť iní, aj od toho, aby som v nich hľadal seba, miesto Teba! Daj nech v hneve, bolesti a bezmocnosti netasím zbrane slova, ale vedený Tvojím Duchom mám všetkých za vyšších od seba! Nech nepovstane moje srdce...! Prosím, veď ma vo svojej milosti, aby som v pokore spoznával, že nemám nič, čo by som nebol dostal od Teba a bez Teba ničím nie som! Zmiluj sa Pane, prosím, aj v tento deň a chráň moje nohy, myšlienky a slová pred hriechom smilstva! Pane, svojimi ranami uzdravuj naše rodiny a manželstvá! Daruj nám odvahu žiť podľa Tvojho Slova v tomto svete! Formuj nás v tichosti a pokore, nech dokážeme prejať lásku aj skrze napomenutie tak, ako apoštol Pavel! Amen.

(Tessnou bránou 26.4.2008)